

Jaarstukken 2017

Schakelen

INHOUDSOPGAVE

	Pag.
BESTUURSVERSLAG	
Algemene gegevens	4
Verslag van de activiteiten	8
1. Beschermen	9
2. Benutten	14
3. Beleven	19
Bijlagen	23
Verslag Raad van Toezicht	29
 JAARREKENING	
Balans per 31 december 2017 na resultaatbestemming	32
Staat van baten en lasten over 2017	34
Kasstroomoverzicht	35
Algemene toelichting en waarderingsgrondslagen	36
Toelichting op de balans per 31 december 2017	38
Toelichting op de staat van baten en lasten over 2017	45
Verschillenanalyse begroting en jaarrekening 2017	52
 OVERIGE GEGEVENS	
Overige gegevens	57
 BIJLAGEN	
Resultaat projecten 2017	63
Verantwoording verleende subsidies Provincie Zeeland	64
Verantwoording integrale kostensubsidie 2017 per prestatieveld	65

Bestuursverslag

ALGEMENE GEGEVENS

Doelstelling

De Stichting Cultureel Erfgoed Zeeland (SCEZ) heeft tot doel het integraal bevorderen van activiteiten gericht op het behoud, het beheer, de toegankelijkheid, het onderzoek en de ontsluiting van het cultureel erfgoed van Zeeland.

Instellingsgegevens

Naam rechtspersoon	Stichting Cultureel Erfgoed Zeeland
Adres	Looierssingel 2 Postbus 49 4330 AA Middelburg
Telefoonnummer	0118-670870
Website	www.scez.nl
Kamer van Koophandel	41113210
BTW nummer	NL 0054.95.660.B01

Samenstelling Raad van Toezicht 2017

De heer mr. drs. G.W. van der Brugge	Voorzitter
De heer H.G.L. Verheuvél AA	Vicevoorzitter
Mevrouw dr. F. Petiet	Lid
De heer mr. A.B. Stapelkamp	Lid (tot 22-12-2017)
De heer G. van der Wal	Lid

Directeur / bestuurder

De heer drs. W.H.P. Scholten

Beroep en nevenfuncties leden Raad van Toezicht

De heer mr. drs. G.W. van der Brugge

Vrijgevestigd en geassocieerd consultant, Zeeuwse Ombudsman, Lid Raad van Commissarissen Rabobank Zeeuws Vlaanderen, Lid diverse Commissies Stichting Onderwijsgeschillen, Lid Raad van Toezicht Albero Scholengroep, Voorzitter Klachtencommissie Admiraal De Ruyter Ziekenhuis, Voorzitter Vereniging tot Behoud van de Historie van Philippine

Mevrouw dr. F. Petiet

Senior beleidsmedewerker Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek, Lid van de 'Commissie tot redactie van Archief en Werken' van het Koninklijk Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen, Lid Raad van Toezicht Zeeuwse Museumstichting

De heer H.G.L. Verheuveel AA

Directeur accountant accon avm adviseurs en accountants, Lid algemene vergadering (Hoofdingeland) Waterschap Scheldestromen, Lid bestuur stichting muziek in de Grote Kerk Goes, Voorzitter plaatselijke kiesvereniging SGP, Lid klachtencommissie NBA (Nederlands Beroepsorganisatie Accountants)

De heer mr. A.B. Stapelkamp

Burgemeester gemeente Kapelle, Lid raad van advies Stichting Het Zeeuws Landschap, Lid Algemeen Bestuur Nationaal Park Oosterschelde, Penningmeester Stichting Veiligheidshuis Zeeland, Secretaris / Penningmeester Stichting de Zeeuwse Ombudsman, Secretaris / penningmeester Vereniging van Zeeuwse Gemeenten

De heer G. van der Wal

Programmamanager gemeente Middelburg, Lid raad van toezicht Stichting Ouderenzorg Noord Beveland, Lid algemeen bestuur Stichting Zeeuwse Oude Kerken, Lid dorpsraad Kats, Secretaris afdeling PvdA Noord Beveland, Lid bestuur Heemkundige Kring De Bevelanden, Lid redactie Nehalennia, Lid cliëntenraad SVRZ

Beleid met betrekking tot omvang en functie van het eigen vermogen

Het eigen vermogen fungeert als buffer om in één of meerdere jaren uitgaven te kunnen verrichten, die niet vanuit de jaarlijkse exploitatierekening kunnen worden bekostigd.

Op 23 november 2012 stelden Provinciale Staten het nieuwe subsidiebeleid 2013 'Resultaat met subsidie' vast. Dit subsidiebeleid kent voor gelieerde instellingen geen begrenzing meer aan de omvang van het eigen vermogen van de instelling. De toevoeging van overschotten in enig boekjaar aan het eigen vermogen is echter wel beperkt. In essentie kan er alleen nog vermogen worden gevormd uit andere bronnen dan de provinciale subsidie.

Verder is op 21 december 2012 door Provinciale Staten een besluit genomen over de invulling van de ombuigingstaakstelling gesubsidieerde instellingen op basis van de kerntaken. Dit besluit houdt in dat er naast de lopende bezuinigingstaakstelling sprake is van een extra bezuiniging.

De SCEZ zal de komende jaren de algemene reserve moeten aanspreken om op de langere termijn een sluitende exploitatie te kunnen hebben.

De minimale stand van de Algemene Reserve is vastgesteld op 10% van de omzet in enig jaar, met een bandbreedte van 3%. In de meerjarenbegroting 2017-2021 wordt in ieder begrotingsjaar aan deze norm voldaan.

Risico's en onzekerheden

De voornaamste risico's bestaan uit de volgende onderdelen:

Operationele activiteiten

- Er is in de meerjarenbegroting 2017-2021 geen rekening gehouden met vervangingskosten ten behoeve van eventueel langdurig ziek personeel. In het geval dat werkzaamheden niet getemporeerd kunnen worden (bijvoorbeeld bij de betaalde dienstverlening) zal dat tot meerkosten leiden. Voor een aantal functies geldt dat specifieke kennis en ervaring lastig op korte termijn op de arbeidsmarkt te vinden is. Er is een bewuste keuze gemaakt om geen ziekteverzuimverzekering af te sluiten.

- De SCEZ is als werkgever eigen risicodragers voor de WW. Mochten er in de toekomst WW-gevallen ontstaan, dan is hier geen dekking voor in de begroting. Een voorziening hiervoor kan pas worden gevormd, wanneer er sprake is van instroom. Een dergelijke voorziening zal uit eigen middelen dienen te worden bekostigd. Voor de WIA / WGA betaald de SCEZ een gedifferentieerde premie, bestaande uit een collectief en een individueel gedeelte. Bij instroom volgt een premieverhoging.

- Er is voorzien in een structurele groei in omzet van de Monumentenwacht (inspecties, advisering, bijzondere projecten). Deze groei is in de afgelopen jaren gerealiseerd, maar het is onzeker of deze groei ook de komende jaren volledig wordt gerealiseerd. Het afgelopen jaar en de komende periode is en wordt tijd besteed aan acquisitie en productontwikkeling.

- Vanaf 2016 is in de meerjarenbegroting structureel een bedrag opgenomen van ruim € 40.000,- voor overige inkomsten. In 2016 en 2017 is dit bedrag gerealiseerd. De SCEZ zet onder andere in op (Europese) projecten. De jaarlijkse invulling hiervan laat zich lastig voorspellen en is onder meer afhankelijk van de mogelijkheden en doelstellingen binnen de verschillende (Europese) programma's.

Wet- en regelgeving

- In de meerjarenbegroting 2017-2021 is uitgegaan van jaarlijkse indexering van de integrale kostensubsidie én volledige compensatie van cao-maatregelen. Per jaar besluiten Provinciale Staten over de indexering. De indexering in de meerjarenbegroting bedraagt jaarlijks enkele tienduizenden euro's. De SCEZ is statutair verplicht de cao Provincies te volgen.

Risicobereidheid

Het minimale weestandvermogen is vastgesteld op 10% van de jaaromzet met een bandbreedte van 3%. Er is derhalve geen sprake van een standaard bedrag qua risicobereidheid. De financiële risicobereidheid is dus variabel en wordt beïnvloed door de verhouding tussen het aanwezige totale vermogen en het minimaal vereiste weerstandvermogen. Dit is inherent aan het karakter van de organisatie. Risicobereidheid heeft een

relatie met verzekeren. Jaarlijks wordt dit onderwerp besproken met een risicospecialist van de verzekeringsmaatschappij.

Verkorte begroting 2018

Baten

Subsidies en bijdragen	2.211.822
Overige baten	462.517

Som der baten

2.674.339

Lasten

Personeelskosten	2.021.162
Huisvestingskosten	475.433
Algemene- en bureaunkosten	135.913
Bestuurs-en organisatiekosten	25.378
Autokosten	18.150
Afschrijvingskosten	53.421
Activiteiten / specifieke kosten	30.500
Overige kosten	1.000

Som der lasten

2.760.957

Exploitatieresultaat

86.618-

Verslag van de activiteiten

Dit inhoudelijke jaarverslag maakt deel uit van de jaarstukken 2017, waarover door de accountant controle is uitgevoerd. Het is geen publieksjaarverslag. Dat verscheen op 30 april van dit jaar. Voor een goed beeld van de activiteiten van de SCEZ over 2017 zie verder *Zeeuws Erfgoed - blad voor erfgoedliefhebbers*, de digitale nieuwsbrieven *Erfgoed en Ruimte* en *Erfgoed en Publiek*, alsmede de website scez.nl, de website zeeuwseankers.nl en de andere door de SCEZ beheerde websites.

Met de activiteiten is in 2017 bijgedragen aan het realiseren van de beleidsdoelstellingen van de Provincie Zeeland, zoals Zichtbaar Zeeland, Aantrekkelijk Zeeland en Beleefbaar Zeeland en met name het provinciale cultuurbeleid, onderdeel cultureel erfgoed zoals vastgelegd in de *Nota provinciaal cultuurbeleid 2017-2020* en het *Uitvoeringsprogramma cultuur 2017*.

Dit jaarverslag volgt het Prestatieaanbod 2017 dat met de Provincie Zeeland is overeengekomen en op basis waarvan de Provincie de integrale kosten subsidie 2017 heeft verleend.

Het prestatieaanbod is anders van opzet dan dat van vorige jaren. De werkzaamheden zijn nu integraal ondergebracht in drie thema's: beschermen, benutten en beleven. Deze thema's houden verband met drie maatschappelijke opgaven van de Provincie: zichtbaar Zeeland, aantrekkelijk Zeeland en beleefbaar Zeeland.

Indien een onderdeel van het prestatieaanbod rechtstreeks verband hield met een actiepunten van het provinciale *Uitvoeringsprogramma cultuur 2017* of een met de Provincie gemaakte prestatieafspraken dan is daar expliciet melding van gemaakt.

Over de voortgang van de realisatie van het prestatieaanbod is tussentijds gerapporteerd in de managementrapportages. Deze rapportages zijn ook aan de Provincie toegezonden.

Het jaarverslag vormt samen met *Zeeuws Erfgoed - blad voor erfgoedliefhebbers* het prestatiebewijs zoals omschreven in de provinciale subsidiebeschikking 2017.

Prestatieveld

1. Beschermen

Zichtbaar Zeeland

De aantrekkingskracht van Zeeland voor inwoners, bedrijven, toeristen en cultuurliefhebbers wordt deels bepaald door het erfgoed. Erfgoed geeft de omgeving karakter. Monumenten en archeologische en cultuurhistorische elementen maken het landschap, de steden en de dorpen herkenbaar. Het zijn identiteitsdragers met een diepere betekenis. Om dit zo te houden en waar mogelijk te versterken moet het in de eerste plaats worden beschermd.

De SCEZ droeg bij aan een zichtbaar Zeeland door het erfgoed ontwikkelingsgericht te behouden en te beschermen. Ze deed dat door het uitvoeren van bouwkundige inspecties aan monumentenpanden, door het faciliteren van het Restauratie Opleidingsproject, door het beheer van het Zeeuws Archeologisch Depot, door certificering voor de archeologische werkzaamheden, door het faciliteren en onderhouden van meldpunten en door het ontwikkelen en uitvoeren van projecten die bijdragen aan de zichtbaarheid en de (preventieve) bescherming van het erfgoed.

Monumentenwacht

De SCEZ inspecteerde monumentenpanden op basis van landelijke standaarden (*Inspectiehandboek Monumentenwacht*). Doel is het verval van cultuurhistorische gebouwen te voorkomen door het treffen of bevorderen van preventieve onderhoudsmaatregelen. De Monumentenwacht had per 31 december 2017 617 abonnees met in totaal 1.029 monumenten. Een aangesloten monument wordt als uitgangspunt een keer per jaar of een keer in de twee jaar geïnspecteerd afhankelijk van de onderhoudsstaat en/of de wens van de eigenaar. Daarnaast zijn voor abonnees en niet-abonnees ook incidentele inspecties (op maat) uitgevoerd waaronder aankoopinspecties, quickscans en gebrekenrapportages.

De SCEZ ondersteunde en adviseerde overheden bij de monitoring van hun monumententaal gebouwenbezit. Door de Monumentenwacht zijn 616 inspecties aan monumentenpanden uitgevoerd. In totaal zijn er door de Monumentenwacht voor de reguliere inspecties 5.799 declarabele uren gerealiseerd. Daarnaast zijn er 480 overige declarabele uren gerealiseerd, in hoofdzaak betrekking hebbend op opdrachten van RWS, Fenicks en enkele aankoopinspecties

Tijdens de Erfgoeddag in het Landschap van 30 september is er door de Monumentenwacht bij de Adriaanskerk van Dreischor informatie verstrekt en zijn er demonstraties gegeven.

Op de open dag van de SCEZ op 9 september is een informatiestand ingericht en zijn bezoekers geïnformeerd over het werk van de Monumentenwacht. De klimwand in de hal is gebruikt om jonge bezoekers kennis te laten maken met het 'klimmen en dalen' van monumentenwachters.

Dit onderdeel sloot aan bij actiepunt 12.a van het *Uitvoeringsprogramma cultuur 2017* (Cultureel erfgoed). Prestatieafspraken 1.a.

Restauratie Opleidingsprojecten

De SCEZ faciliteerde Restauratie Opleidingsprojecten (ROP) door een werkplek te bieden aan de ROP-coördinator Zeeland en door vergaderfaciliteiten aan te bieden. Voor het uitvoeren van kwalitatief goede restauraties en daarmee voor het behoud van monumenten zijn restauratiekennis en -vaardigheden onontbeerlijk. In dat opzicht is ook talentontwikkeling belangrijk. De Provincie subsidieerde het ROP.

Er waren 10 projecten in uitvoering, die allen zijn afgerond.

Door de aantrekkende economie werd er weer volop gebouwd en gerestaureerd. Mede daardoor is er een tekort gekomen aan leerlingen. Er zijn 3 Restauratie Opleidings Projecten gestart waar geen metselleerlingen beschikbaar

voor waren. Er is op verschillende wijzen getracht leerlingen te werven. De ROP-coördinator was aanwezig op 8 voorlichtingsavonden van de VMBO scholen in Zeeland (Hulst, Oostburg, Terneuzen, Krabbendijke, Zierikzee, Middelburg, Vlissingen en Goes), Hij legde 41 bedrijfsbezoeken af.

Er waren in 2017 21 leerlingen, waarvan 5 hun diploma behaalden.

Het ROP presenteerde zich op 9 september met een stand op de Open Dag van de SCEZ en op 30 september met een stand op de Erfgoeddag in het Landschap in Dreischor. Tevens is een facebookpagina onder de naam Rop Zuidwest gestart.

De stuurgroep kwam 2 keer bijeen in Het Schuitvlot (op 16 juni en 27 oktober) en 1 keer samen met ROP Zuidwest (Zuid-Holland) in het Nationaal Jenevermuseum in Schiedam (op 24 november).

Dit onderdeel sloot aan bij actiepunt 12.a van het *Uitvoeringsprogramma cultuur 2017 (Cultureel erfgoed)*.
Prestatieafspraken 1.b.

Zeeuws Archeologisch Depot

De SCEZ voerde alle (wettelijke) taken uit die verband houden met het beheer van het Zeeuws Archeologisch Depot. Naast de reguliere werkzaamheden waaronder het ontvangen van bezoekers, het organiseren van educatieve activiteiten en andere vormen van publieksontsluiting, de afhandeling van bruikleenverzoeken en het voorbereiden en begeleiden van deponeringen is in 2017 gewerkt aan de implementatie en (verdere) ontwikkeling en van een nieuw Provinciaal Depot Beheersysteem (PDBS). Dit PDBS vervangt fasegewijs de huidige twee systemen (TMS en ArcheoLink). Met het PDBS wordt aangesloten bij de landelijke infrastructuur en wordt voldaan aan de eisen die de Erfgoedwet stelt aan het digitaal communiceren met archeologische bedrijven en het digitaal ontsluiten van archeologische opgravingsinformatie. De Provincie ondersteunde de aanschaf en implementatie van het PDBS.

In het 4de kwartaal is gestart met de migratie van data van TMS naar het PDBS.

Dit onderdeel sloot aan bij actiepunt 7.d van het *Uitvoeringsprogramma cultuur 2017 (Cultureel erfgoed)*.
Prestatieafspraken 1.c.

Algemeen

De klimaatomstandigheden in enkele depotruimtes, met name die in het metaaldepot, bleven de aandacht vragen. Met de Provincie en het installatiebedrijf is hierover afgestemd en zijn maatregelen getroffen.

Het archeologische bedrijf ArcheoMedia heeft zijn archeologische activiteiten in 2017 beëindigd. Het bedrijf moet nog enkele projecten bij de SCEZ deponeren. De SCEZ hield de vinger aan de pols en informeerde de Provincie. In augustus verzochten Gedeputeerde Staten van Zeeland ArcheoMedia schriftelijk om alsnog vondsten en vondstdocumentatie aan te leveren. De depotbeheerder van de SCEZ bracht in oktober een bezoek aan het depot van ArcheoMedia en constateerde slechte bewaaromstandigheden.

Deselectie

Er zijn 37 deselectie adviezen uitgebracht.

Deponeren

Er zijn 13 deponeringen verwerkt.

Bruiklenen

Voor tentoonstellingen, presentaties of wetenschappelijk onderzoek zijn 11 kortlopende bruikleenovereenkomsten afgesloten.

Publieksontsluiting

- Op 23 maart kregen 2 schoolklassen (in totaal 31 leerlingen) van BS de Lonneboot uit Nieuw- en Sint Joosland een rondleiding.
- Op 28 maart is een delegatie van het Admiraal de Ruyter Ziekenhuis (7 personen) ontvangen. Zij kregen een presentatie en een rondleiding.

- Op 12 april bezocht Mariebelle Decueninck, student Universiteit Gent, het depot. Zij deed onderzoek naar de depotwerking.
- Op 20 april is door de depotbeheerder een rondleiding door het depot verzorgd voor hoogbegaafde scholieren van SSG Nehalennia (8 leerlingen, 1 docent).
- Op 15 juni bezocht Tim Clerbaut, onderzoeker verbonden aan de Universiteit Gent het depot. Hij doet onderzoek naar bouw materiaal uit Domburg en Colijnsplaat.
- Op 19 juni is er een delegatie van RAAP ontvangen (2 personen). Zij kregen van de depotbeheerder informatie over de procedure van deponering en een rondleiding door het depot.
- Op 4 juli was er een photoshoot met de WAD en onderzoeksbureau Terra Cotta Incognita over de vondsten op het strand bij Domburg/Oostkapelle ten behoeve van een boek over de gemeente Veere.
- Op 5 juli bezocht de archeologisch werkgroep Hulst de SCEZ ten behoeve van toekomstige samenwerking en deponeringen (8 personen).
- Op 24 augustus was er bezoek van Tim Clerbaut (Universiteit Gent) voor onderzoek naar Romeinse bouw materiaal uit Colijnsplaat, Domburg en strand Oranjezon. Op diezelfde dag was er bezoek van Raphaël Panhuysen voor onderzoek naar menselijk botmateriaal uit Domburg.
- Op 7 september is een delegatie van het Waterschap Scheldestromen ontvangen. Zij kregen onder andere een rondleiding door het depot (15 personen). Op diezelfde dag is een presentatie verzorgd voor Paul Wagemakers. Aansluitend is met hem overlegd over het gebruik van 3d technieken voor educatie.
- Op 9 en 20 november zijn wetenschappers gefaciliteerd bij hun onderzoek naar respectievelijk Middeleeuwse zwaarden en Kasteel Haamstede.

Invoer van vondstgegevens

In TMS zijn 718 records en 89 foto's ingevoerd. Vanwege de migratie naar het nieuwe PDBS is de invoer van vondstgegevens in TMS in het 4de kwartaal gestopt.

In Archeolink zijn 483 dossiers en 65 CD's ingevoerd.

In Archis zijn 87 vondstmeldingen ingevoerd.

Certificering archeologische werkzaamheden

De SCEZ voerde archeologische werkzaamheden uit die als uitvloeisel van de Erfgoedwet vanaf 1 juli 2016 vallen onder een certificeringsstelsel. Voor sommige van die werkzaamheden geldt een verplichte certificering en voor andere een vrijwillige. De Provincie eist van archeologische bedrijven dat ze gecertificeerd zijn voor de verplichte onderdelen. De Provincie eist van de SCEZ dat ze gecertificeerd is voor de protocollen Bureauonderzoek (vrijwillig), PvE (vrijwillig), IVO (proefsleuven en overig; verplicht), opgraven (verplicht) en depotbeheer (vrijwillig).

Voor de certificering stelde de SCEZ, in afstemming met de Provincie, een Plan van Aanpak op, dat in 2017 is uitgevoerd. Tot 1 juli 2017 kon de SCEZ nog archeologisch onderzoek verrichten onder de vlag van de opgravingsvergunning van het Rijk.

De archeologische medewerkers van de SCEZ zijn in het 2de kwartaal ingeschreven in het actorregister archeologie. Het betreft 1 KNA archeoloog MA/senior KNA prospector, 2 senior KNA archeologen en 1 depotbeheerder.

In het kader van het initieel certificatieonderzoek door Hobéon vond op 29 augustus een kantooraudit plaats.

De SCEZ is vanaf 23 oktober gecertificeerd voor archeologische werkzaamheden die vallen onder de protocollen Programma van Eisen, Bureauonderzoek, Inventariserend Veldonderzoek (varianten 'Overig' en 'Proefsleuven'), Opgraven en Depotbeheer van de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie. Voor de protocollen Inventariserend Veldonderzoek en Opgraven geldt het certificaat onder voorbehoud omdat er nog geen veldaudit is uitgevoerd. De voorbereidingen hiervoor starten in het 1ste kwartaal van 2018.

Als uitvloeisel van de certificering is een kwaliteitsmanagementsysteem voor de archeologische processen en werkwijzen in werking getreden.

Dit onderdeel sloot aan bij actiepunt 7.c van het *Uitvoeringsprogramma cultuur 2017* (Cultureel erfgoed).

Meldpunt voor Bodemvondsten

De SCEZ fungeerde op verzoek van de Provincie als provinciaal meldpunt voor archeologische vondsten. Hiermee is er een centraal punt gecreëerd waar alle archeologische informatie kan worden gemeld. De informatie wordt opgeslagen in de databestanden van de SCEZ en in de nationale database Archis, en is daarmee beschikbaar voor overheden, bedrijven en het brede publiek. Het meldpunt voorkomt versnippering van archeologische kennis.

Er zijn 107 vondstmeldingen geregistreerd. Er is 10 keer archeologisch onderzoek in het veld uitgevoerd.

Meldpunt Erfgoed Zeeland

Het Meldpunt Erfgoed Zeeland is een netwerk- en overlegstructuur en daarmee een platform voor de particuliere monumentenzorg in Zeeland. Via de website meldpunterfgoedzeeland.nl kon iedereen (overheden en burgers) meldingen doen van bedreigd, onbekend en/of ondergewaardeerd erfgoed. Meldingen worden verwerkt door de deelnemende organisaties.

Het meldpunt kwam op 29 juni bijeen. Er is gesproken over de ontwikkelingen rondom het samenwerkingsverband vrijwilligersorganisaties, platforms en de SCEZ, over de binnengekomen meldingen en -breder- over de mogelijke nieuwe rol van het meldpunt met het oog op de in voorbereiding zijnde Omgevingswet.

Er zijn 16 meldingen geregistreerd. Deze zijn uitgezet bij Erfgoedvereniging Heemschut, Platform Maritiem Erfgoed Zeeland en de Boerderijenstichting Zeeland. De afwikkeling van deze meldingen was via de website te volgen.

De website had 1.493 sessies en 1.069 gebruikers. Integratie van de website in de nieuwe website van de SCEZ was nog niet aan de orde omdat deze vernieuwing pas in 2018 zal worden gerealiseerd.

Projecten

De SCEZ ondernam initiatieven en ontwikkelde projecten en activiteiten die bijdroegen aan de zichtbaarheid en de (preventieve) bescherming van erfgoed. In 2017 is uitvoering gegeven aan 3 projecten of projectideeën.

Samenwerkingsverband behoud en herbestemming van rijksmonumenten

De SCEZ is in 2016 gestart met een verkennend onderzoek naar de mogelijkheden voor de oprichting van een provinciebreed samenwerkingsverband ten behoeve van het behoud en beheer van monumentale gebouwen in Zeeland.

In 2017 is dit onderzoek voortgezet. Er zijn voorstellen uitgewerkt voor pilots in het kader van kennisuitwisseling, (digitale) loketfunctie erfgoed en kansen voor beheer. Deze voorstellen zijn besproken met een aantal wethouders. Op 23 mei is een presentatie verzorgd voor het portefeuillehoudersoverleg van de VZG. De voorstellen richtten zich op extra inzet voor bouwhistorisch onderzoek, versterking van het netwerk en aandacht voor herbestemming. Beide laatste voorstellen zijn in praktijk gebracht. Voor het eerste voorstel ontbraken de financiën.

Dit onderdeel sloot aan bij actiepunt 10.a van het [Uitvoeringsprogramma cultuur 2017](#) (Cultureel erfgoed).

Boerderijeninventarisatie

De SCEZ is samen met de Stichting Landschapsbeheer Zeeland in 2016 gestart met de uitvoering van het project 'Inventarisatie cultuurhistorisch waardevolle erfbouw van Zeeuwse boerderijen'. De SCEZ is projectleider. Het resultaat is een inventarisatierapport per onderzocht boerderijcomplex met een beschrijving van de cultuurhistorische waarden (bebouwing en beplanting), een indicatie van de staat van onderhoud en de landschappelijke ligging.

In 2017 is dit project voortgezet en uiteindelijk op 20 december geheel opgeleverd. In totaal zijn 282 boerderijen geïnventariseerd. De gegevens zijn digitaal aan de Provincie beschikbaar gesteld.

Dit onderdeel sloot aan bij actiepunt 10.b van het [Uitvoeringsprogramma cultuur 2017](#) (Cultureel erfgoed).

Collectieontsluiting

In het verleden heeft de SCEZ projectmatig bijgedragen aan de registratie en (digitale) ontsluiting van de Zeeuwse museumcollecties. In 2017 is een verkennend onderzoek uitgevoerd naar de mogelijkheden om hier de komende

jaren een vervolg aan te geven. Conclusie is dat de musea in Zeeland bereid zijn mee te doen in de registratie en (digitale) ontsluiting van hun collecties, naar voorbeeld van de pilot Schouwen-Duiveland. Echter, de beschikbaarheid van middelen (zowel in personele als financiële zin) bepaalt of men definitief ja zegt tegen dit project. In 2018 wordt per regio/gemeente bekeken welk museum wil en kan starten.

Dit onderdeel sloot aan bij actiepunten 17.a van het *Uitvoeringsprogramma cultuur 2017* (Cultureel erfgoed).

Prestatieveld

2. Benutten

Aantrekkelijk Zeeland

Zeeland is aantrekkelijk om in te wonen en te werken. Belangrijk hiervoor is de leefbaarheid en de mogelijkheid om gebruik te maken van voorzieningen. Erfgoed is onderdeel van de woon- en werkomgeving en draagt bij aan het versterken van de leefbaarheid. Erfgoed is een bron van inspiratie. Het omgaan met erfgoed heeft maatschappelijke impact. Eigenaren, overheden en vrijwilligersorganisaties willen er wat mee.

De SCEZ droeg bij aan een aantrekkelijk Zeeland door beroepsmatig of vrijwillig bij het erfgoed betrokken partijen te faciliteren en te ondersteunen bij het benutten van het erfgoed. Zij deed dat door informatie te verzamelen en te verspreiden, door in een helpdesk te voorzien, door te adviseren en te ondersteunen, door een samenwerkingsverband met vrijwilligers(organisaties) te ontwikkelen en te faciliteren en door projecten te ontwikkelen en uit te voeren die bijdroegen aan het benutten van erfgoed.

Verzamelen en verspreiden van informatie

De SCEZ is centraal aanspreekpunt en kennis- en informatiecentrum op het gebied van het erfgoed. Zij verzamelde, bundelde en verspreidde erfgoedinformatie.

Prestatieafspraken 2.a.

Zeeuws Erfgoed

De SCEZ gaf in maart, juni, september en december *Zeeuws Erfgoed / blad voor erfgoedliefhebbers* uit. Het werd toegezonden aan ruim 1.300 relaties waaronder de 550 donateurs van de SCEZ en de 617 abonnees van de Monumentenwacht. Medewerkers leverden tekstbijdragen en beeldmateriaal en waren verantwoordelijk voor de (eind)redactie. Tekstbijdragen werden ook geleverd door externe deskundigen en gastauteurs. Het thema dit jaar was bijzonder maritiem erfgoed ('Erfgoed tussen wal en schip'). In ieder nummer is daar in de vorm van een artikel aandacht aan besteed. In 2017 is ook een nieuwe rubriek geïntroduceerd: Trots op mijn monument.

Nieuwsbrieven

De SCEZ verspreidde actuele erfgoedinformatie via de digitale nieuwsbrieven *Erfgoed en Ruimte* (372 e-mailadressen) en *Erfgoed en Publiek* (920 e-mailadressen waarvan 251 van het onderwijs). De nieuwsbrief *Erfgoed en Ruimte* verscheen 6 keer en de nieuwsbrief *Erfgoed en Publiek* eveneens 6 keer. Er zijn verder 215 twitterberichten verzonden. Erfgoedinformatie met betrekking tot publieksactiviteiten is verder verspreid via de website scez.nl en de digitale nieuwsbrieven van Zeeuwse Ankers.

Website

Via www.scez.nl informeerde de SCEZ over de eigen organisatie en werkzaamheden, over erfgoed en erfgoedbeleid in Zeeland en over actualiteiten en ontwikkelingen.

De voorbereidingen van de vernieuwing van de website stagneerde als gevolg van capaciteitsgebrek. In het 4de kwartaal is een eerste versie van een Programma van Eisen opgesteld. In dat kader is op 6 december een presentatie bijgewoond over het Zeeland Open Netwerk (ZON) en de mogelijkheden om hierop met scez.nl aan te sluiten.

De website had 24.090 sessies en 15.654 gebruikers.

Helpdesk

De SCEZ voorzag in een helpdesk voor eigenaren, overheden, erfgoedorganisaties, onderwijsinstellingen en wetenschappelijke instellingen, erfgoedvrijwilligers en andere bij het erfgoed betrokken Zeeuwen. Deze helpdesk heeft betrekking op archeologie, cultuurhistorie en monumenten, erfgoededucatie, immaterieel erfgoed (waaronder streektaalen) en musea. Voor de beantwoording van een helpdeskvraag is een indicatieve tijdsduur aangehouden van maximaal 1 uur per vraag.

Prestatieafspraak 2.b.

Door de sector Erfgoed en Ruimte zijn 201 helpdeskvragen beantwoord en door de sector Erfgoed en Publiek 101.

Advisering en ondersteuning

De SCEZ adviseerde Provincie, gemeenten, waterschap, eigenaren en erfgoedorganisaties. De adviezen aan Provincie, gemeenten, waterschap en erfgoedorganisaties hadden betrekking op alle onderdelen van het erfgoed. De SCEZ is vaste adviseur van de Provincie. Medewerkers van de SCEZ hadden regelmatig contact met medewerkers van de Provincie. Voor inhoudelijke advisering op het gebied van archeologisch onderzoek waarbij de Provincie rechtstreeks opdrachtgever is werden apart uren begroot. De advisering had geen betrekking op werkzaamheden die rechtstreeks voortvloeien uit wettelijke taken van gemeenten en waterschap. Belangrijke onderwerpen in de advisering en ondersteuning betroffen de implicaties van de Erfgoedwet (1 juli 2016 in werking getreden) en de Omgevingswet (treedt naar verwachting in 2021 in werking), en duurzaamheid en herbestemming (monumenten). Daarnaast is aandacht besteed aan de mogelijkheden die Europa biedt om bepaalde onderwerpen in een breed, internationaal kader op te pakken. Op deze punten is ook de aansluiting gezocht bij prestatieaanbod 2.4 (zie hieronder).

Prestatieafspraak 2.c.

Advisering

Het Visserijmuseum Breskens is geadviseerd over norm 12 van het Museumregister.

De Stichting Oorlogsjaren Vlissingen is geadviseerd over educatieve (Zeeuws brede) activiteiten in het kader van de herdenking van 75 jaar bevrijding (in 2019).

Museum De Vier Ambachten in Hust is geadviseerd over de toekomstplannen.

Aan de Provincie is advies uitgebracht (inclusief beoordeling) over 32 archeologische onderzoeken en rapportages.

Stichting Het Zeeuwse Landschap is geadviseerd over Natuurontwikkelingsprojecten.

De werkgroep Begraafplaats Glacisweg Hulst is geadviseerd over het beheer en onderhoud van de begraafplaats.

Planoverleggen

De SCEZ fungeerde als coördinatiepunt in de advisering van de monumentenzorg en cultuurhistorische waarden bij ruimtelijke ontwikkeling. Oogmerk is het bewerkstelligen van een afstemming tussen de diverse betrokken partijen met betrekking tot cultuurhistorie en monumenten (RCE, Provincie, gemeenten, waterschap). Dit gebeurde via het planoverleg.

Er zijn 11 planoverleggen georganiseerd.

- Op 11 januari met gemeente Tholen (Oudelandsestraat/Oudelandsepoort, Tholen) en de gemeente Schouwen-Duiveland (Hogekerkstraat 14 en 16, Nieuwerkerk).
- Op 8 februari met de gemeente Goes (Ravelijn De Groene Jager 5, Goes inclusief locatiebezoek).
- Op 8 maart met de gemeente Goes (verdere planvorming Ravelijn De Groene Jager 5, Goes).
- Op 12 april met de gemeente Borsele ('s-Heerenhoek, Beeldhoeveweg 12) en gemeente Borsele ('s-Heerenhoek, Deken Holtkampstraat 9) en de gemeente Veere (Oostkapelle, Duinbeekseweg 19/21).
- Op 10 mei met de gemeente Sluis (Lange Heerenstraat 71, Schoondijke).
- Op 14 juni met de gemeente Reimerswaal (Kerkplein 5 (kerk) Yerseke), met de gemeente Hulst (Willem de Zwijgerlaan 2 (kerk), Kloosterzande) en de gemeente Hulst (Eeckseweg 3 (sluis) Walsoorden).
- Op 5 juli met de gemeente Veere (Ravensteinweg 2, Grijskerke).

- Op 13 september met de gemeente Borsele (Industrieweg 1, Baarland) en de gemeente Tholen (kasteelterrein Sint Maartensdijk (registerwijziging).
- Op 11 oktober met de gemeente Sluis (Lange Heerenstraat 71, Schoondijke, molen) en gemeente Veere (Kanaalweg OZ, Veere, Mijnenmagazijn).
- Op 8 november met gemeente Borsele (Deken Holtkampstraat 9, 's-Heerenhoek, RK-kerk).
- Op 13 december met de gemeente Schouwen-Duiveland (Noord- en Zuidhavenpoort, herstel Kademuren, restauratie Zuidwellebrug).

Kennisontwikkeling

Zwaartepunt lag bij kennisontwikkeling op het gebied van de archeologie, aansluitend op de kernthema's van de POAZ 2017-2024. Ingezet is op werkzaamheden die verband houden met kernthema's die ook andere onderdelen van het prestatieaanbod raken, in concreto de kernthema's Verdrongen land en dorpen, Onderzoek naar infrastructuur en Publiekswerking.

Er is aandacht besteed aan het verdrongen dorp Nieuwlande. Dit resulteerde onder andere in de startnotitie 'Opmetingen verdrongen dorp Nieuwlande', een bureauonderzoek en een Programma van Eisen.

Voor het verdrongen dorp Tolsende is een bureauonderzoek gedaan en een Programma van Eisen opgesteld.

Er is overleg gevoerd over partnerschap van de SCEZ in het NWO-project VU Portable Antiquities in the Netherlands. Het partnerschap is gerealiseerd.

Op verzoek van de AWN - afdeling Zeeland is een bezoek gebracht aan de potentiële archeohotspot in Hulst. De randvoorwaarden voor een archeohotspot lijken niet te matchen met de ambities van de Werkgroep Archeologie Hulst.

Er is overleg gevoerd met UC Roosevelt Middelburg over samenwerking op archeologische projecten.

Er is een uitgebreide reactie geschreven op het door de Provincie aan Edufact in opdracht gegeven onderzoek naar de publieksontsluiting van de Verdrongen Dorpen.

Er is verder aandacht besteed aan het dijkonderzoek, het onderzoek Investigating The Dead in Mediaeval Domburg, de 14C-datering Westkapelle-Baaiweg/Noordzee-Middelbank en het rapport Goes-Slot Oostende (dendrochronologie), de C-14 dateringen van kasteel Haamstede, akoestische onderwatersurvey in Domburg en veeneiken in Schoondijke-Tragel.

Dit onderdeel sloot aan bij de actiepunten 7.a en 7b. van het Uitvoeringsprogramma cultuur 2017 Cultureel erfgoed).

Netwerkdagen

Op 5 april is de netwerkdag archeologie en bouwhistorie in Historisch Museum De Bevelanden gehouden.

Aansluitend was er een excursie en een borrel in de nieuw geopende horecagelegenheid slot Oostende. Er waren 45 deelnemers. Op scez.nl is een verslag gepubliceerd.

Op 6 oktober organiseerde de Erfgoedacademie samen met de SCEZ de jaarlijkse A&O-dag in de Stenge in Heinkenszand. Het thema was agrarisch erfgoed en de Omgevingsvisie. Er waren 42 deelnemers.

Beleidsoverleggen met RCE, Provincie en gemeenten

Op 25 oktober is een beleidsoverleg met RCE, Provincie en gemeenten gehouden. Aan de orde kwamen onder andere 'Erfgoed telt!', de instandhoudingssubsidies 2017, de Omgevingsvisie en de Visie erfgoed en Ruimte (VER).

Samenwerkingsverband vrijwilligers(organisaties), platforms en SCEZ

De SCEZ ondersteunde, adviseerde en faciliteerde provinciaal werkende platforms en vrijwilligersorganisaties. In 2016 zijn door enkele platforms, vrijwilligersorganisaties en de SCEZ initiatieven ondernomen om te komen tot een nieuwe, netwerkachtige krachtenbundeling die moet leiden tot meer samenhang, verbinding en integraliteit. In 2017 is samen met de platforms en de vrijwilligersorganisaties verder gewerkt aan het geven van vorm en inhoud aan de nieuwe krachtenbundeling. De Provincie is op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen en geadviseerd over de ondersteuning.

Dit onderdeel sluit aan bij actiepunt 14.b van het Uitvoeringsprogramma cultuur 2017 (Cultureel erfgoed). Prestatieafspraken 2.d.

Krachtenbundeling

Op 9 februari, 13 april en 8 december zijn bijeenkomsten gehouden van provinciale platforms, vrijwilligersorganisaties en de SCEZ in het kader van de nieuw krachtenbundeling. De SCEZ faciliteerde deze bijeenkomsten (voorzitterschap, secretariaat, locatie) en bereidde ze voor. In deze bijeenkomsten is onder andere gesproken over een planningskalender, contactdagen, het Europees Jaar van het Cultureel Erfgoed en actualiteiten en ontwikkelingen.

In het 3de kwartaal is de projectopzet voor het vervolgproces aangepast. Er zijn drie werkgroepen en een stuurgroep ingesteld, die regelmatig bijeen zijn gekomen.

Op 28 september heeft een delegatie van de stuurgroep overleg gevoerd met gedeputeerde Ben de Reu over de voortgang. Voor dit overleg is een voortgangsnotitie opgesteld.

Op 1 december is de Provincie ambtelijk geïnformeerd over de ontwikkelingen en de planning voor oplevering van het advies over de (financiële) ondersteuning van de vrijwilligersorganisaties.

Contactdagen

Op 21 juni is de eerste Contactdag Erfgoed en Ruimte gehouden. Een werkgroep uit het samenwerkingsverband en de SCEZ deed de voorbereidingen. Het programma speelde zich af in het gemeentehuis van Vlissingen. In het ochtendgedeelte stonden de ontwikkelingen rondom het samenwerkingsverband vrijwilligers(organisaties) en platforms centraal. Daarna was een rondleiding door de Vlissingse binnenstad. In het middagedeelte ging het over het thema herbestemming. Aan de contactdag namen 51 personen deel. Een verslag van de contactdag is gepubliceerd op scez.nl.

Op 30 september is de eerste Contactdag Erfgoed en Publiek gehouden in de Adriaanskerk van Dreischor, voorafgaande aan de activiteiten in de middag in het kader van de Erfgoeddag in het Landschap. Het programma voorzag in een presentatie over het strategisch narratief van Drenthe waarna 2 workshops volgden ('Leren kijken naar erfgoed' en 'Erfgoed beleven met alle zintuigen'). Het programma werd afgesloten met een korte terugblik. Er waren 44 deelnemers. Een verslag van de contactdag is gepubliceerd op scez.nl.

Deskundigheidsbevordering, lezingen en presentaties

In het kader van de deskundigheidsbevordering van erfgoedvrijwilligers, medewerkers van erfgoedorganisaties en andere erfgoedbetrokkenen zijn er verschillende trainingen en cursussen georganiseerd. Verder verzorgden medewerkers lezingen en presentaties over diverse erfgoedonderwerpen.

Voor een overzicht van deze activiteiten zie de bijlagen.

Zeeuwse Amateur Archeologen Dag

De Zeeuwse Amateur Archeologen Dag is gehouden op 18 maart in Het Schuitvlot. Er waren 72 deelnemers. Het programma omvatte vier lezingen van voornamelijk Vlaamse onderzoekers en een paneldiscussie. De lezingen hadden betrekking op de herkomst van natuursteen en de datering van de Nehalennia-heiligdommen bij Colijnsplaat en Domburg, de laatmiddeleeuwse scheepsresten uit de haven van Hulst, het NWO-project Portable Antiquities of the Netherlands en de ontwikkeling van middeleeuws Antwerpen. De paneldiscussie over samenwerking van amateurarcheologen en archeologische diensten en bedrijven werd hoog gewaardeerd. Een verslag is gepubliceerd op scez.nl.

Individuele vrijwilligersorganisaties en platforms

AWN-afdeling Zeeland

Met de AWN is 6 keer overlegd (17 januari, 13 maart, 8 mei, 3 juli, 4 september en 7 november).

Aan de orde kwamen onder meer de Zeeuwse Amateur Archeologie Dag, de Nationale Archeologiedagen, het AWN-Archeologiefonds voor financiering van de publicatie Grijpskerke-Kievitshoekweg en Grijpskerke-Hof Ravestein, de Archeohotspot Hulst, de basiscursus archeologie voor AWN-leden, vrijwilligerscontracten van bedrijven en bestuurswisselingen.

PROZA

Het PROZA is 3 keer bijeengekomen (8 maart, 14 juni en 6 december).

Er is gesproken over de Regeling aanvullende richtlijnen voor archeologisch onderzoek in de provincie Zeeland en over de inventarisatie van nog niet geleverde rapporten van (veld)onderzoeken die reeds langer dan 2 jaar zijn

afgerond, de omgang met evaluatierapporten, de Nationale Archeologiedagen Zeeland, archeologisch onderzoek bij vervanging rioleringen, de SCEZ protocollen Vondstmeldingen en (de)selectie, conservering en deponering en de (nieuwe) Provinciale Onderzoeks Agenda Archeologie Zeeland.

Platform Maritiem Erfgoed Zeeland

Het Platform is 4 keer bijeengekomen (22 februari, 23 mei, 11 juli, 19 september en 21 november).

Er is een startnotitie voor de inventarisatie van maritieme ensembles in Zeeland aan de orde geweest, evenals de beleidsvisie 2016-2020, nieuws van de achterban, het project inventarisatie historische ensembles, de samenwerking met overige vrijwilligersorganisaties en de maritieme kalender.

Boerderijenstichting Zeeland

De Boerderijenstichting is 3 keer bijeengekomen (21 maart, 19 september en 21 november).

Actueel onderwerp was de voortgang van het project Boerderijeninventarisatie van 2016-2017. Er is onder andere gesproken over de stand van zaken met betrekking tot het samenwerken provinciale platforms, financiën, de erfgoedtrofee, de expertmeeting in mei en de theateropzet 'Uit de Tuigkist'.

Erfgoedvereniging Heemschut

De provinciale commissie is 4 keer bijeengekomen (16 maart, 10 juni, 31 augustus en 16 november).

Er is onder andere gesproken over de ontwikkelingen binnen de Heemschut organisatie landelijk, de mogelijke aanpassingen binnen het bestuur Zeeland, het samenwerkingsverband van vrijwilligers, de Heemschut excursie en het Europees Jaar van het Cultureel Erfgoed.

Provinciaal Molenoverleg Zeeland

Het Molenoverleg is 1 keer bijeengekomen (20 april).

Er is gesproken over technische zaken rond herstel van molenroeden, de draaipremie, de werving van vrijwilligers en de mogelijkheid om een korte gidsopleiding voor rondleiders te verzorgen.

Het oktoberoverleg is vervallen. De heer T. Verbree is als voorzitter opgevolgd door de heer J. Melse.

Projecten

De SCEZ ondernam initiatieven en ontwikkelde projecten en activiteiten die bijdroegen aan de aantrekkelijkheid van Zeeland als woon- en werkomgeving en die bijdragen aan het benutten van het erfgoed. In voorkomende gevallen droeg de SCEZ bij aan de uitvoering van die projecten.

In 2017 is uitvoering gegeven aan 1 projectidee.

Europees jaar van het Cultureel Erfgoed

Het Europees Parlement heeft 2018 uitgeroepen tot Europees jaar van het Erfgoed. De SCEZ onderzocht de mogelijkheden om te komen tot een Zeeuwse invulling van dit themajaar.

Het Europees Jaar is onderwerp van gesprek geweest in de bijeenkomsten van de provinciale platforms en vrijwilligersorganisaties. Op 21 september is de landelijke 'warming up' bijeenkomst bijgewoond. Informatie is doorgeleid naar de Zeeuwse erfgoedorganisaties. In het 4de kwartaal is het initiatief genomen om vanuit het samenwerkingsverband Zeeuwse Ankers de maandthema's van het Europees Jaar op de website van Zeeuwse Ankers 'in de etalage' te zetten en activiteiten in dit kader te ontplooiën.

Prestatieveld

3. Beleven

Beleefbaar Zeeland

De specifieke kwaliteiten van Zeeland laten zich het beste ervaren als ze worden beleefd. De provincie is ontstaan in een eeuwenlang samenspel van land en water. Het erfgoed biedt veel aanknopingspunten om die beleving tot stand te brengen, zeker als het wordt gepresenteerd in een brede landschappelijke en ruimtelijke context. Door in te zetten op beleving wordt de positie van Zeeland als provincie waar het goed wonen en recreëren is versterkt.

De SCEZ droeg bij aan het beleven van Zeeland door het erfgoed in zijn volle rijkdom te positioneren en tegelijkertijd te verbinden met natuur en landschap, recreatie en toerisme en met culturele activiteiten. Ze deed dat door het coördineren, ondersteunen en verder uitbouwen van Zeeuwse Ankers, door het organiseren van activiteiten die het publieksbereik vergroten, door de verdere ontwikkeling en implementatie van een doorgaande erfgoedleerlijn voor het onderwijs en mogelijk zelfs een erfgoedbeleeflijn voor iedere Zeeuw, en door het ontwikkelen en uitvoeren van projecten die bijdragen aan de beleving van het erfgoed.

Zeeuwse Ankers

Zeeuwse Ankers verbindt de inwoner en toerist met Zeeland. Ontdekking en beleving van het erfgoed en het landschap staan centraal. Zeeuwse Ankers valt uiteen in drie onderdelen: het digitale platform www.zeeuwseankers.nl, de ankerplaatsen en het ankernetwerk. Zeeuwse Ankers kent een bestuurlijk overleg en een kerngroep waarin afspraken worden gemaakt over werkresultaten en verdere ontwikkeling. Hierin zijn Provincie, SCEZ, ZB, ZM, ZA, HZL, SLZ en VVV Zeeland vertegenwoordigd. De Provincie vervult de rol van voorzitter en de SCEZ die van coördinator en uitvoerder van een deel van de werkzaamheden.

De werkzaamheden voor 2017 werden vastgelegd in een werkplan, waarover in kerngroep en bestuurlijk overleg afspraken zijn gemaakt. In het werkplan werd ook aandacht besteed aan de rol- en taakverdeling van de samenwerkende organisaties.

Dit onderdeel sloot aan bij actiepunt 5 van het *Uitvoeringsprogramma cultuur 2017* (Cultureel erfgoed) Prestatieafspraken 3.a.

Coördinatorschap

Op 12 januari is een bestuurlijk overleg gehouden over de positie van Zeeuwse Ankers. In de voorbereiding is door de SCEZ de notitie 'Zeeuwse Ankers bestaat (niet)' opgesteld. Hierin is nog eens verwoord wat Zeeuwse Ankers is en wat de insteek van de SCEZ is voor de verdere ontwikkeling. In vervolg hierop is op 5 april een bestuurlijk overleg gehouden waarin door gedeputeerde Ben de Reu is aangegeven dat de Provincie Zeeuwse Ankers in wil zetten om Zeeland zichtbaar en beleefbaar te maken. De samenwerkingspartners is gevraagd om aan te geven hoe zij daaraan bij gaan dragen. In juni is daarop door de SCEZ de notitie 'Zeeuwse Ankers vanaf 2018' toegezonden. Hierin staat wat de positie van de SCEZ is ten opzichte van Zeeuwse Ankers is en welke middelen daarvoor worden ingezet.

Op 21 september is een bijeenkomst met de kerngroep georganiseerd waarin op hoofdlijnen de resultaten uit het bestuurlijk overleg met de samenwerkingspartners zijn besproken.

Op 23 november is een bijeenkomst met de kerngroep georganiseerd bij HZL in Wilhelminadorp. Alle samenwerkingspartners waren vertegenwoordigd. Belangrijke onderwerpen waren de afstemming van activiteiten en werkzaamheden, de website (technisch zowel als inhoudelijk) en de plannen voor 2018. Er blijft enige zorg met betrekking tot de beschikbare personele en financiële middelen.

Vanuit het coördinatorschap zijn diverse gesprekken gevoerd met medewerkers van de samenwerkingspartners om te komen tot afstemming en concretisering van actiepunten.

Met Omroep Zeeland is op 19 december een gesprek gevoerd over een eventuele samenwerking in het kader van het Europees Jaar voor het Cultureel Erfgoed.

Website zeeuwseankers.nl

De website had 76.003 en 56.923 gebruikers. De mobiele website had 32.793 sessies en 27.607 gebruikers. Er zijn 197 twitterberichten en 24 facebookberichten verzonden.

Op de website zijn 109 verhalen geschreven en geplaatst, naast 61 activiteiten. Van derden zijn 15 verhalen geredigeerd en geplaatst. Er zijn verder 2 video's en 10 nieuwsitems gepubliceerd.

Via de mailbox van Zeeuwse Ankers zijn 62 mails beantwoord en/of doorgestuurd.

De digitale nieuwsbrief van Zeeuwse Ankers verscheen vier keer (in maart, mei, september en december) en is aan 174 relaties verzonden.

Samen met de ZB is gekeken naar alternatieven voor de routemodule. De leverancier hiervan (TAM) heeft geen volwaardig product opgeleverd. Verder is geconstateerd dat het CMS van Zeeuwse Ankers verouderd raakt.

Ankerplaatsen

Op 11 mei is de ankerplaats bij Kamperland geopend door Caroline Kallewaard (Camping Anna Friso), wethouder Piet de Putter (Noord-Beveland) en gedeputeerde Jo-Annes de Bat.

Op 6 september is de ankerplaats in Sas van Gent nabij het Industrieel Museum Zeeland en restaurant Dockside geopend door burgemeester Jan Lonink (Terneuzen). Verslagen van deze openingen zijn op zeeuwseankers.nl gepubliceerd.

Eind 2017 werd duidelijk dat de subsidiering van de ankerplaats Hulst rond zou komen. Officiële bevestiging wordt begin 2018 verwacht. Met de ontwerper/bouwer van de klapbank is in december overleg gevoerd over de planning van de werkzaamheden.

Ankerschildjes

Door leveringsproblemen is de voor 2017 geplande plaatsing van 50 ankerschildjes verschoven naar het 1ste kwartaal van 2018. Het totale aantal ankerschildjes per 31 december 2017 is 172.

Er is gewerkt aan een databestand met informatie over alle ankerschildjes ten behoeve van het beheer en het onderhoud van het netwerk. Hierover worden in 2018 afspraken gemaakt met Stichting Landschapsbeheer Zeeland.

Activiteiten

Er zijn samen met lokale partners vertelcafés georganiseerd op 23 februari in het Museum Het Warenhuis in Axel (over kralen, 17 deelnemers), op 23 maart in het Industrieel Museum Zeeland (over stoommachines, 50 deelnemers) en op 5 juni in Slot Ostende in Goes (over bierbrouwen en bierhistorie, 45 deelnemers).

Op 3 maart, 22 en 23 november verzorgde een adviseur archeologie in het kader van Zeeuwse Ankers een excursie naar het verdronken dorp Nieuwlande op de slikken bij Yerseke (in totaal 151 deelnemers).

In december is in het kader van Zeeuwse Ankers het project Deltawerken gestart. Opzet is om verhalen te verzamelen van mensen die aan de Deltawerken hebben gebouwd.

Vanuit Zeeuwse Ankers heeft de SCEZ aandacht besteed aan de Zeeuwse (promotie van) activiteiten in het kader van landelijke dagen, met name de Wereldverteldag (20 maart), Open Monumentendag (9-10 september), de Maand van de Geschiedenis (oktober) en de Nationale Archeologiedagen (13-15 oktober).

Open Dag

Tijdens de Open Dag van de SCEZ is een breed publiek bij het werk van de SCEZ en bij het erfgoed betrokken. Doel is het draagvlak voor de SCEZ en het erfgoed te vergroten door bezoekers in en bij Het Schuitvlot informatie en beleving te bieden.

De Open Dag is gehouden op 9 september.

Het programma omvatte de beurs Monumenten en Duurzaamheid, rondleidingen door het archeologisch depot en de bunker, pop-uplezingen en activiteiten voor kinderen. De beurs trok vooral eigenaren van rijksmonumenten of gemeentelijke monumenten. Tientallen monumenteigenaren gaven zich op voor deelname aan een pilot voor het Monumentenpaspoort. De Open Dag trok ongeveer 375 belangstellenden. Een verslag is gepubliceerd op scez.nl.

Prestatieafspraken 3.b.

Erfgoeddag in het Landschap

De Erfgoeddagen in het Landschap zijn een initiatief van SCEZ, HZL en SLZ. Centraal staat de beleefbaarheid van erfgoed, natuur en landschap in hun onderlinge samenhang. De Erfgoeddag speelt zich af in de middag. In de ochtend is er een inspiratieprogramma gekoppeld aan Zeeuwse Ankers.

Over de coördinatie en taakverdeling van de Erfgoeddag in het Landschap zijn afspraken gemaakt. De SCEZ is uitsluitend verantwoordelijk voor de uitvoering van de eigen werkzaamheden.

Prestatieafspraken 3.b.

De Erfgoeddag in het Landschap is gehouden op 30 september.

In tegenstelling tot eerdere jaren waren de activiteiten op de Erfgoeddag in het Landschap dit jaar verspreid over meerdere locaties. De SCEZ was met name verantwoordelijk voor de activiteiten in en rond Dreischor. Via mailings en de nieuwsbrieven van de SCEZ zijn organisaties uitgenodigd voor deelname aan de Erfgoeddag in het Landschap. Medewerkers van de SCEZ verzorgden onder andere speurtochten voor kinderen en voor volwassenen, lezingen en demonstraties. Er waren ongeveer 100 belangstellenden.

In 't Zeêuws

Onder de noemer 'In 't Zeêuws' heeft de SCEZ zich afgelopen jaren gericht op culturele uitingen in de Zeeuwse streektaalen. Het ene jaar is als evenement 'Zing Zeeuws' georganiseerd (waarin het schrijven en musiceren van Zeeuwse liedteksten centraal staat) en het andere jaar 'Uitgesproken Zeeuws' (waarin poëzie en verhalen centraal staan). Waar mogelijk zullen komende jaren vervlechtingen met andere vormen van Zeeuwse volkscultuur (ambachten, tradities) worden opgezocht.

In 2017 stond 'In 't Zeêuws' op het programma. Dit is in de voorbereidingsperiode en na overleg met de betrokken muziekgroepjes geannuleerd vanwege gebrek aan belangstelling.

Medewerking is verleend aan de voorbereidingen voor een digitale enquête van circa 20 minuten (0-meting) over gebruik van het Zeeuws op het Zwincollege in september. De adviseur streektaalen was betrokken bij een eerste test met leerlingen op 15 juni.

Er is overleg gevoerd met de ZB over het project Zee(uw)post. Een artikel hierover verscheen in *Zeeuws Erfgoed* van juni.

Op 30 en 31 augustus is in Leeuwarden een vergadering (streektaalenoverleg Lân fan taal) bijgewoond in het kader van Leeuwarden culturele hoofdstad 2018. Bedoeling is om tijdens deze manifestatie de aandacht te vragen voor (Zeeuwse) streektaalen en dialecten.

Doorgaande leerlijn

De SCEZ ontwikkelde een doorgaande leerlijn erfgoededucatie (van primair tot en met hoger onderwijs). Hierbij is de aansluiting gezocht bij de vanuit de Centra voor Cultuureducatie te ontwikkelen leerlijn cultuureducatie. Dit maakt onderdeel uit van de regeling Cultuureducatie met Kwaliteit 2017-2020.

In het verlengde hiervan heeft de SCEZ ook nagedacht over de ontwikkeling van een 'erfgoedbeleeflijn' in de ruime betekenis van het woord (erfgoed en landschap en met nadruk op ervaren en beleven) voor iedere Zeeuw. Hierbij zijn ook de samenwerkingspartners van Zeeuwse Ankers betrokken.

Dit onderdeel sluit aan bij de actiepunten 1. en 2. van het *Uitvoeringsprogramma cultuur 2017 (Cultuureducatie)*.
Prestatieafspraken 3.c.

Doorgaande leerlijn erfgoededucatie voor het primair onderwijs

Voor de verkenning is onder andere gesproken met Cultuurkwadraat/KEW. Financiering van de ontwikkeling van een leerlijn erfgoededucatie binnen het meerjarige programma Cultuur met Kwaliteit is onduidelijk gebleken.

De doorgaande leerlijn is eind 2017 gereedgekomen. Het is op De Projector van scez.nl gezet. De wens is om te zijner tijd een interactieve website voor erfgoededucatie te maken.

'Erfgoedbelevlijn'

Er is onderzoek uitgevoerd naar de mogelijkheden. Op de 1-aprildag van de SCEZ is een interne presentatie gehouden. Uitkomsten zijn verwerkt in een notitie. Begin 2018 wordt gekeken naar de verdere (programmatische) mogelijkheden.

Projecten

In 2017 is geen ruimte gevonden om uitvoering te geven aan projecten voor dit prestatieveld.

Bijlagen

Overzicht belangrijkste netwerkstructuren

Betreft vaste netwerkstructuren waarin medewerkers van de SCEZ participeren.

Landelijk

- Convent van Gemeentearcheologen
- Eigen Overleg Steunpunten (EOS)
- Landelijk Contact van Museumconsulenten (LCM)
- Landelijk Depotbeheerdersoverleg
- Overleg Provinciale Erfgoedinstellingen Nederland (OPEN)
- Stichting Nederlandse Dialecten
- Vakberaad Provinciaal Archeologen
- Vakoverleg Erfgoededucatie
- Vereniging van Provinciale Monumentenwachten Nederland (VPMN)

Provinciaal

- Adviescommissie Cultuurfonds voor monumenten Zeeland
- AWN-Vereniging van vrijwilligers in de archeologie, Zeeland
- Boerderijenstichting Zeeland
- Erfgoedvereniging Heemschut, commissie Zeeland
- Meldpunt Erfgoed Zeeland
- Platform Historische Kerken Zeeland
- Platform Maritiem Erfgoed Zeeland
- Platform Verdedigingswerken
- Provinciaal Erfgoededucatie Platform
- Provinciaal Molenoverleg
- Provinciebreed Overleg Zeeuwse Archeologie
- Stichting De Zeeuwse Taele
- Stichting Oude Zeeuwse Kerken
- Stichting De Zeeuwse Streekdrachten
- Vereniging van Zeeuwse Musea
- Werkgroep Industrieel Erfgoed Zeeland
- Zêêuwse Dialect Verênigieng
- Zeeuwse Ankers

Overzicht van de belangrijkste publieksactiviteiten en informatie- en netwerkbijeenkomsten in 2017 met SCEZ als (mede)organisator.

10 januari – 7 maart	Lezingenreeks ‘Een kleine taal met een grote stem’, deel 1 (Middelburg, 41 inschrijvers).
18 maart	Symposium over familienamen: Zeeuwen door de eeuwen, in samenwerking met Stichting Johan Hendrik van Dale (Sluis, 140 deelnemers).
18 maart	18 ^{de} Zeeuwse Amateur Archeologen Dag (Middelburg, 72 deelnemers).
23 maart	Inspiratie- en netwerkbijeenkomst Maand van de Geschiedenis (Zierikzee, 30 deelnemers).
5 april	Netwerkdag archeologie en bouwhistorie (Goes, 45 deelnemers).
21 juni	Contactdag Erfgoed en Ruimte (Vlissingen, 51 deelnemers).
9 september	Open Dag in Het Schuitvlot in combinatie met beurs Monumenten en duurzaamheid (Middelburg, 375 bezoekers).
26 september – 19 december	Lezingenreeks ‘Een kleine taal met een grote stem’, deel 2 (Middelburg, 23 inschrijvers).
30 september	Erfgoeddag in het Landschap (Dreischor, 100 bezoekers).

30 september
6 oktober

Contactdag Erfgoed en Publiek (Dreischor, 44 deelnemers).
A&O Dag rondom het thema 'agrarisch erfgoed en omgevingsvisie', in samenwerking met Erfgoedacademie (Heinkenszand, 42 deelnemers).

Voor Zeeuwse Ankers heeft de SCEZ een activiteitenprogramma uitgevoerd, gekoppeld aan zeeuwseankers.nl. Belangrijkste activiteiten waren de excursies op 12 maart, 22 en 23 november naar het verdrongen dorp Nieuwlande op de slikken bij Yerseke (vanuit de Ankerplaats Yerseke) en de openingen van de Ankerplaats Kamperland op 11 mei (bij Camping Anna Friso) en de Ankerplaats Sas van Gent op 6 september (bij het Industrieel Museum Zeeland).

Overzicht door de SCEZ georganiseerde cursussen

- 9 februari: praktijkdag preventieve conservering textiel. Zeeuws Museum, Middelburg (20 deelnemers van 10 musea).
- 3 juli: training preventieve conservering. Visserijmuseum, Breskens (12 deelnemers van Visserijmuseum Breskens).
- 6 november: workshop collectieregistratie Adlib. Het Schuitvlot, Middelburg (11 deelnemers van 5 musea).
- 27 november: training klantgerichtheid Museum Het Warenhuis, Axel (13 deelnemers van 5 musea)
- 12 december: training rondleiden. Oosterscheldemuseum, Yerseke (16 deelnemers van 8 erfgoedorganisaties)

Overzicht van door SCEZ-medewerkers gehouden lezingen, presentaties et cetera in het kader van deskundigheidsbevordering en publiekswerking

- 10 januari: lezing David Koren 'Werelderfgoedwaardige woestenij? Het plantagelandschap van West-Curaçao op de werelderfgoedlijst' voor de Historisch-Geografische Vereniging. Utrecht (ongeveer 27 toehoorders).
- 2 februari: lezing Hans Jongepier over veldnamen. Polderhuismuseum Westkapelle (50 aanwezigen).
- 3 februari: lezing Robert van Dierendonck over Zeeland in de Romeinse tijd voor het Koninklijk Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen. Zeeuwse Bibliotheek, Middelburg (43 aanwezigen).
- 3 maart: excursie Hans Jongepier naar het verdrongen dorp Nieuwlande op de slikken bij Yerseke (51 deelnemers).
- 7 maart 2017: lezing Veronique De Tier 'Mijn naam is Haas? Of zijn we toch trots op onze eigen naam? in het kader van de lezingenreeks Een kleine taal met een grote stem. Het Schuitvlot, Middelburg (38 aanwezigen)
- 18 maart 2017: lezing Veronique De Tier en Jeanine Dekker over 'Zeeuwse Ankers en familienamen' op het symposium over familienamen. Belfort, Sluis in Sluis (140 aanwezigen).
- 28 maart 2017: lezing Veronique De Tier 'de Zeeuwse dialecten in ruimer perspectief' in het kader van de lezingenreeks Een kleine taal met een grote stem. Het Schuitvlot, Middelburg (35 aanwezigen).
- 29 maart: lezing Robert van Dierendonck 'Walcheren in de IJzertijd en het offer van Grijskerke' voor de Heemkundekring Walcheren. Zeeuwse Bibliotheek, Middelburg (64 aanwezigen).
- 28 maart: presentatie Robert van Dierendonck 'Onderzoek van de doden in vroegmiddeleeuws Domburg en Oostkapelle' voor een delegatie van het Admiraal De Ruijter Ziekenhuis. Het Schuitvlot, Middelburg (7 personen).
- 20 mei: lezing Veronique De Tier over 'Standard en variatie. Gesproken of geschreven taal' op de startbijeenkomst Groninger Woordenboek Nieuwe Stijl. Het Kasteel, Groningen (35 deelnemers)
- 24 juni: lezing Veronique De Tier over de Zeeuwse dialecten voor het Koninklijk Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen. Buitenplaats Moesbosch, Koudekerke (40 aanwezigen).
- 5 september: presentatie Wim Scholten over het belang van erfgoed en de kernwaarden van de Zeeuwse fysieke leefomgeving tijdens bijeenkomst Provinciale Staten over de Omgevingsvisie van de Provincie Zeeland. De Stenge, Heinkenszand (72 toehoorders).
- 7 september: presentatie Wim Jakobsen over de Monumentenwacht voor het Waterschap. Het Schuitvlot, Middelburg (20 personen).
- 30 september: pop-uplezingen Robert van Dierendonck tijdens de Erfgoeddag in het Landschap. Dreischor (ongeveer 10 belangstellenden per lezing).

- 30 september: presentatie Jan Kuijpers met 'sinistere' en folkloristische verhalen tijdens de Erfgoeddag in het Landschap. Adriaanskerk, Dreischor (ongeveer 15 toehoorders).
- 13 oktober gastles Karel-Jan Kerckhaert over archeologie aan de leerlingen van groep 7 en 8 van OBS Kloetingse school. OBS Kloetinge (ongeveer 50 leerlingen).
- 18 oktober: lezing Veronique De Tier (samen met Magda Devos) over streektaal en dialect. Museum Het Belfort, Sluis (65 toehoorders).
- 19 oktober: lezing Jan Kuijpers over verdrongen dorpen voor heemkundige Kring De Vier Ambachten. Hotel l'Escaut, Terneuzen (ongeveer 100 toehoorders).
- 3 november: lezing Robert van Dierendonck over Zeeland in de Romeinse tijd. Stadhuismuseum Zierikzee (29 toehoorders).
- 9 november: lezing Robert van Dierendonck over de offerkuil van Grijskerke voor senioren van de PKN Serooskerke. Serooskerke (ongeveer 63 toehoorders).
- 9 november: presentatie David Koren over het project 'Kerk, Krimp en Kans; Impuls voor West-Zeeuws-Vlaanderen' op het Nationaal Monumentencongres, Leeuwarden (ongeveer 60 toehoorders).
- 14 november: lezing David Koren 'Cochin, kruispunt van culturen' voor de Historisch-Geografische Vereniging. Utrecht (ongeveer 25 toehoorders).
- 18 november: rondleidingen Robert van Dierendonck door de tentoonstelling Romeinse Kust in het Zeeuws Museum (in totaal 78 deelnemers).
- 22 en 23 november: excursie Hans Jongepier naar het verdrongen dorp Nieuwlande op de slikken bij Yerseke (50 deelnemers per excursie).
- 25 november: lezing Robert van Dierendonck over maritieme archeologie op het symposium voor vrijwilligers in de onderwaterarcheologie bij de RCE. Amersfoort (83 toehoorders).
- 28 november: lezing Joost van den Berg over het Deventer Systeem. Het Schuitvlot, Middelburg (12 deelnemers, leden van de AWN).
- 12 december: lezing Karel-Jan Kerckhaert over de Romeinen op de Bevelanden en Tholen, voor de Heemkundige Kring de Bevelanden. Kloetinge, Amicitia (51 toehoorders).
- 13 december: lezing David Koren 'Het Curaçaose plantagelandschap als omstreden erfgoed' voor ICOMOS . Amsterdam (ongeveer 31 toehoorders).
- 19 december: lezing Veronique De Tier 'Dialectetymologie: over de herkomst van Zeeuwse dialectwoorden' (22 toehoorders).
- 20 december: lezing Veronique De Tier 'Walcherse dialecten in ruimer perspectief' voor de Past Rotariansclub. Koudekerke (35 toehoorders).

Overzicht van groepsbezoeken aan het Zeeuws Archeologisch Depot

- 23 maart: 2 schoolklassen van BS de Lonneboot uit Nieuw- en Sint Joosland. Rondleiding en veldwerk (boringen) in de Mortiere te Middelburg (in totaal 31 leerlingen).
- 28 maart: delegatie van het Admiraal de Ruyter Ziekenhuis. Presentatie en rondleiding (7 personen).
- 20 april: Topklas SSG Nehalennia. Presentatie en rondleiding (8 leerlingen).
- 5 juli: Werkgroep Archeologie Hulst. Presentatie en rondleiding (8 personen).
- 7 september: delegatie van het Waterschap Scheldestromen. Presentatie en rondleiding (15 personen).

Overzicht van door SCEZ-medewerkers geschreven publicaties

- Berg, J.J.H. van den & Hendriks, J.: 'Gedraaid aardewerk uit de Romeinse tijd' In: A. Daniël, *Sporen vanaf het midden-neolithicum tot en met de Tweede Wereldoorlog in Nijmegen-Noord Archeologisch onderzoek op 't Klumke; projecten Ngk2-4 en Ngk6* (Nijmegen 2017) pp. 112-123
- Berg, J.J.H. van den: 'De amforen van het Hertogplein' In: Enckevort, H. van & C. Harmsen (red.), *Op de grens van Oppidum Batavorum* (Nijmegen 2017) pp. 87-93
- Berg, J.J.H. van den: 'Romeins aardewerk en glas uit de collectie van het Cultuurhistorisch Museum te Asselt' In: Maas- en Swalmdal. Jaarboek 2017 (36, 2017) pp. 98-114.
- Berg, J.J.H. van den.: 'Roman Nijmegen and the Study of its Amphorae' In: Carreras Monfort, C., & J.J.H. van den Berg (eds.), *Amphorae from the Kops Plateau (Nijmegen): trade and supply to the Lower-Rhineland from the Augustan period to AD 69/70* (Oxford 2017) pp. 1-12

- Berg, J.J.H. van den: 'An Early-Roman Burgundy Amphora at Nijmegen' In: Carreras Monfort, C., & J.J.H. van den Berg (eds.), *Amphorae from the Kops Plateau (Nijmegen): trade and supply to the Lower-Rhineland from the Augustan period to AD 69/70* (Oxford 2017) pp. 121-122
- Berg, J.J.H. van den: 'A few North-African Amphorae from 1st Century Nijmegen' In: Carreras Monfort, C., & J.J.H. van den Berg (eds.), *Amphorae from the Kops Plateau (Nijmegen): trade and supply to the Lower-Rhineland from the Augustan period to AD 69/70* (Oxford 2017) pp. 129-132
- Berg, J.J.H. van den: 'Amphorae from the Aegean and the Consumption of Greek Foodstuffs on the Kops Plateau' In: Carreras Monfort, C., & J.J.H. van den Berg (eds.), *Amphorae from the Kops Plateau (Nijmegen): trade and supply to the Lower-Rhineland from the Augustan period to AD 69/70* (Oxford 2017) pp. 133-142
- Berg, J.J.H. van den: 'Importing Exotic Goods from the Other Side of the Roman World: Levantine Amphorae on the Kops Plateau' In: Carreras Monfort, C., & J.J.H. van den Berg (eds.), *Amphorae from the Kops Plateau (Nijmegen): trade and supply to the Lower-Rhineland from the Augustan period to AD 69/70* (Oxford 2017) pp. 143-150
- Berg, J.J.H. van den: 'The Early Roman Gallo-Belgic Regional 'Amphorae'' In: Carreras Monfort, C., & J.J.H. van den Berg (eds.), *Amphorae from the Kops Plateau (Nijmegen): trade and supply to the Lower-Rhineland from the Augustan period to AD 69/70* (Oxford 2017) pp. 151-160
- Berg, J.J.H. van den: 'Early Roman Rhineland Amphorae on the Kops Plateau' In: Carreras Monfort, C., & J.J.H. van den Berg (eds.), *Amphorae from the Kops Plateau (Nijmegen): trade and supply to the Lower-Rhineland from the Augustan period to AD 69/70* (Oxford 2017) pp. 161-184
- Berg, J.J.H. van den; Gonzalez, H. & Niemeijer, R.: 'Early Augustan Amphorae from Nijmegen-Hunerberg (19-16/12 BC): new Evidence from Selected Contexts' In: Carreras Monfort, C., & J.J.H. van den Berg (eds.), *Amphorae from the Kops Plateau (Nijmegen): trade and supply to the Lower-Rhineland from the Augustan period to AD 69/70* (Oxford 2017) pp. 345-354
- Berg, J.J.H. van den & Carreras Montfort, C.: 'Kops Plateau in context' In: Carreras Monfort, C., & J.J.H. van den Berg (eds.), *Amphorae from the Kops Plateau (Nijmegen): trade and supply to the Lower-Rhineland from the Augustan period to AD 69/70* (Oxford 2017) pp. 355-380
- Dierendonck, R.M. van: 'Vroege middeleeuwer in het ziekenhuis'. In: *Zeeuws Erfgoed. Blad voor erfgoedliefhebbers* (maart 2017), pp 8-9
- Dierendonck, R.M. van: 'Nehalennia's ogen onder water. Duikende amateurarcheologen'. In: *Zeeuws Erfgoed. Blad voor erfgoedliefhebbers* (december 2017), pp 14-15
- Dekker, J.C.: 'Nieuwe ankerplaats op Noord-Beveland'. In *Zeeuws Erfgoed. Blad voor erfgoedliefhebbers* (maart 2017), pp 16-17
- Dekker, J.C.: 'Klappen over Sas van Gent'. In: *Zeeuws Erfgoed. Blad voor erfgoedliefhebbers* (juni 2017), pp 8-9
- Dekker, J.C.: 'Zonder geluk vaart niemand wel'. In: *Zeeuws Erfgoed. Blad voor erfgoedliefhebbers* (september 2017), pp 14-15
- Dekker, J.C. en V. De Tier: 'Wel bekomme 't je! Eten en goede manieren'. In: *Zeeuws Erfgoed. Blad voor erfgoedliefhebbers* (december 2017), pp 12-13
- Dekker, J.C. (hoofredactie), Tobias van Gent, Anja de Groene, Katie Heyning (beeldredactie) en Peter Sijnke. *Middelburg, gezicht van de stad*. Vlissingen: Uitgeverij den Boer | de Ruiter, 2017
- Dekker, J.C. 'Op het pluche'. In: *Middelburg, gezicht van de stad*. Dekker, J.C. (hoofredactie), Tobias van Gent, Anja de Groene, Katie Heyning (beeldredactie) en Peter Sijnke, Vlissingen, Uitgeverij den Boer | de Ruiter, (2017), pp 145-177
- Dekker, J.C. 'Bij leven en welzijn'. In: *Middelburg, gezicht van de stad*. Dekker, J.C. (hoofredactie), Tobias van Gent, Anja de Groene, Katie Heyning (beeldredactie) en Peter Sijnke, Vlissingen, Uitgeverij den Boer | de Ruiter (2017), pp 177-207
- Dijke, J. van en M.P. van Dintel: 'Zolang de winden waaien...'. In: *Zeeuwslandschap. Tijdschrift voor natuur, landschap en cultuurhistorie* (herfst 2017), pp 10-11
- Dintel, M.P van: 'Lutheranen in Zierikzee. Het ontstaan van een Lutherse gemeente in Zierikzee'. In: *Zeeuws Erfgoed. Blad voor erfgoedliefhebbers* (maart 2017), pp 10-11
- Dintel, M.P van: '75 jaar Atlantikwall op Walcheren'. In: *Zeeuws Erfgoed. Blad voor erfgoedliefhebbers* (september 2017), pp 20-21
- Dintel, M.P van: 'Dutch colonial met een Zeeuwse footprint?' In: *Zeeuws Erfgoed. Blad voor erfgoedliefhebbers* (december 2017), pp 20-21

- Jongepier, J., Yerseke-Schelpkreek, gemeente *Reimerswaal*. *Bureauonderzoek verdrongen dorp Tolsende*. Middelburg: SCEZ
- Koren, D.H.P. 'Erfgoed onder de rook van de raffinaderij'. In: *Erfgoed Magazine* (juni 2017), pp 13-14
- Koren, D.H.P. Zevenbergen. 'Traces in the landscape'. In: Noord, S. van (2017, redactie). *Kas di shon. Plantation houses on Curaçao, past and present*. Volendam, LM Publishers (2017)
- Koren, D.H.P. Religieuze rijkdommen van de wederopbouwperiode op de kaart gezet. In: *Bulletin Stichting Oude Zeeuwse Kerken* (nr. 76, april 2017), pp. 3-5
- Koren, D.H.P. 'Kerken aan het strand. Zielenheil voor zonzzoekers in Zeeland'. In: *Tijdschrift voor Historische Geografie* (2-1, 2017), pp 26-34
- Koren, D.H.P. "Zeeuwse sporen in Guyana". In: *Zeeuws Erfgoed. Blad voor erfgoedliefhebbers* (september 2017), pp 10-12
- Kuipers, J.J.B.: 'Niets meer aan dek te bespeuren. Scheepsrampen in Roompot en Oosterschelde omstreeks 1850'. In: *Zeeuws Erfgoed. Blad voor erfgoedliefhebbers* (september 2017), pp 3-6
- Kuipers, J.J.B.: 'Schepen, schelpen, vondsten, wrakken. Herinneringen aan Zeeuwse VOC-schepen'. In: *Zeeuws Erfgoed. Blad voor erfgoedliefhebbers* (december 2017), pp 3-6
- Tier, V. De: 'De Noord-Bevelandse dialecten'. In: *Zeeuws Erfgoed. Blad voor erfgoedliefhebbers* (maart 2017), p 18
- Tier, V. De: 'Sailing letters. Niet alleen in het Engels ook in het Zeeuws'. In: *Zeeuws Erfgoed. Blad voor erfgoedliefhebbers* (juni 2017), pp 3-7
- Tier, V. De: 'Buurten met erfgoed: je eigen familienaam nader bekeken'. In: *Zeeuws Erfgoed. Blad voor erfgoedliefhebbers* (september 2017), pp 8-9
- Tier, V. De: 'De Zeeuwse familienaam Maljaars en Maljers'. In: *Nehalennia* (zomer 2017), pp 14-15
- Tier, V. De: 'De Zeeuwse familienaam Dieleman in de kijker'. In: *Nehalennia* (najaar 2017), pp 13-14
- Tier, V. De: 'De Zeeuwse familienaam De Nooijer in de kijker'. In: *Nehalennia* (winter 2017), pp 20-21
- Tier, V. De, Ghyselen A. en van de Wijngaard T. (red.) (2017). *Taalvariatie in de meertalige grootstad. Lezingen gehouden op de internationale streektaalconferentie in Brussel op 20 november 2015*. Stichting Nederlandse Dialecten, Leiden.
- Tier, V. De, van de Wijngaard T en Ghyselen A. (red) (2017). *Taalvariatie en sociale media. Lezingen gehouden op de internationale streektaalconferentie in Middelburg op 7 oktober 2016*. Stichting Nederlandse Dialecten, Leiden.

Voor de rubriek *Uit de Zeeuwse Klei* in de PZC schreven medewerkers 15 bijdragen.

Robert van Dierendonck:

- 'Verre vissen van een kasteel' (11 januari)
- 'Vogels en pluimen op een kasteel' (29 maart)
- 'Vroegmiddeleeuwse Turkse connecties?' (14 juni)
- 'Een 'icoon' van Schouwen' (9 september)
- 'Die tyt is cort' (8 november)

Hans Jongepier:

- 'Kop uit de Noordzee' (8 februari)
- 'Het oudste werktuig van Zeeland' (26 april)
- 'De oudste boom van Zeeland?' (21 juni)
- 'Een hamerbijl uit Sint Maartensdijk' (6 september)
- 'Middeleeuwse vuurbakens in Oud-Rilland?' (22 november)

Jan Kuipers:

- 'Twee keer ten onder' (22 februari)
- 'Zeevaartdoos' (10 mei)
- 'Verspreid over Vlakte' (12 juli)
- 'Verdwenen Nieuwerkerke' (23 augustus)
- 'Naerebouts dakpannen' (25 oktober)

Overzicht kortlopende bruiklenen (archeologica)

- Tot en met 30 april 2018: diverse Romeinse vondsten uit Zeeland voor de reizende tentoonstelling 'Romeinse kust' in (achtereenvolgens) Huis van Hilde in Castricum, Muzee in Scheveningen en Zeeuws Museum in Middelburg.
- 29-3-2017 t/m 31-12-2017: menselijk botmateriaal (een onderkaak) uit het Paleolithicum/Mesolithicum afkomstig uit de Middelbank in de Noordzee en gevonden op het strand van Westkapelle voor onderzoek in het Leids Universitair Medisch Centrum en het Centre for Isotope Research van de Universiteit Groningen.
- 3-4-2017 t/m 3-2-2018: archeologische objecten voor de tentoonstelling 'Middelburg 800 jaar stadsrechten - Grepen uit de geschiedenis van een jarige stad' in het Zeeuws Archief.
- 18-5-2017 t/m 6-8-2017: Middeleeuwse pelgrimsinsignes voor tentoonstelling in het Europäisches Hanseumuseum Lübeck gGmbH.
- 9-7-2017 t/m 8-10-2017: archeologisch object voor de tentoonstelling 'Sexy Ceramics' in het Keramiekmuseum Princessehof in Leeuwarden.
- 2-8-2017 t/m 15-10-2017: archeologische objecten van Hulst-Bierkaai voor tentoonstelling in het gemeentehuis te Hulst.
- 17-8-2017 t/m 31-8-2017: collectie van der Tuin, deelcollectie Goes-Grote Markt, voor wetenschappelijke registratie door de PAN (Vrije Universiteit Amsterdam).
- 20-9-2017 t/m 8-1-2018: benen bril uit de opgraving van Kasteel Aldegonde (West-Souburg) voor tentoonstelling in het Musée de Cluny - musée national du Moyen Âge te Parijs.
- 2-10-2017 t/m 31-12-2017: archeologische objecten voor een tentoonstelling over de Goese Veste in het stadskantoor van Goes
- 12-12-2017 t/m 1-3-2018: archeologische objecten afkomstig van de verdronken stad Reimerswaal voor een tentoonstelling in het Gemeentearchief van Tholen.
- 13-12-2017 t/m 15-1-2018: archeologische objecten uit de opgraving aan het Oude Plein te Kruiningen voor een tentoonstelling in het gemeentehuis van Reimerswaal.

Verslag raad van toezicht 2017

Inleiding

In het verslag van de raad van toezicht (hierna raad) is beschreven hoe en in welke samenstelling de raad in 2017 zijn toezichthoudende taken heeft uitgevoerd.

Algemeen

De raad is belast met het toezicht op de algemene gang van zaken van de organisatie en op het beleid en het functioneren van de directeur. De raad is de formele werkgever van de directeur en fungeert daarnaast als klankbord en sparring partner.

De raad volgt voor zijn functioneren de Governance Code Cultuur.

Samenstelling

De (gewenste) samenstelling van de raad en van de binnen de raad aanwezige competenties zijn vastgelegd in de statuten en in een profielschets. Leden van de raad worden benoemd door het College van Gedeputeerde Staten van de Provincie Zeeland, gehoord de raad. Elk jaar stelt een deel van de leden zijn zetel ter beschikking volgens een door de Raad vastgesteld rooster van aftreden. Leden van de raad hebben zitting gedurende een periode van vier jaar en zijn eenmaal opnieuw benoembaar.

De Raad bestond op 31 december 2017 uit vier leden.

- De heer mr. drs. G.W. van der Brugge, voorzitter
- De heer H.G.L. Verheuvél AA, vicevoorzitter
- Mevrouw dr. F. Petiet
- De heer G. van der Wal

Per 1 april 2017 is de heer mr. A.B. Stapelkamp herbenoemd voor een periode van vier jaar. Per 22 december 2017 is hij tussentijds afgetreden vanwege zijn nieuwe functie als burgemeester van de gemeente Aalten.

Beloning

De raad heeft in 2015 een nieuwe vergoedingsregeling vastgesteld. Deze is in twee stappen ingevoerd. Per 1 januari 2017 is de tweede stap gezet.

Werkwijze en werkzaamheden

De raad kwam viermaal in reguliere vergadering bijeen: op 16 maart, 24 mei, 7 september en 25 oktober. De vergadering in september is gehouden in Het Warenhuis Museum Het Land van Axel. De overige vergaderingen zijn in Het Schuitvlot in Middelburg gehouden.

Naast deze reguliere vergaderingen heeft de raad in het kader van de zelfevaluatie op 1 februari een bijeenkomst gehouden over het toezicht houden en besturen. Die vond plaats in Huis Hoope in Goes. Aan deze bijeenkomst nam ook de directeur deel. Leden van de raad en de directeur verdedigden stellingen, waarna een geanimeerde discussie volgde waarop in de loop van het jaar een aantal malen is teruggegrepen.

Verder heeft de voorzitter regelmatig overleg gevoerd met de directeur. Hierin zijn naast de lopende zaken ook de agendaonderwerpen van de raad besproken.

De raad heeft, in de persoon van de voorzitter en samen met de directeur op 10 april overleg gevoerd met de Personeelsvertegenwoordiging. Hierin is de algemene gang van zaken besproken.

Door de raad zijn in 2017 besproken en formeel goedgekeurd of vastgesteld:

- Voordracht aan GS van de heer Stapelkamp voor herbenoeming voor een periode van 4 jaar
- Jaarstukken en jaarrekening 2016 (in aanwezigheid van externe accountant)
- Aandachtspunten zelfevaluatie van de raad

- Regeling waarneming directeur
- Prestatieaanbod 2018 (inclusief begroting)
- Meerjarenbegroting 2018-2022
- Vergaderschema 2018
- Werving en selectie drie leden raad
- Profielschets

Daarnaast kwamen aan de orde:

- De algemene gang van zaken
- De managementrapportages
- Het Bestuurlijk Overleg SCEZ-Gedeputeerde Staten
- Werving en selectie sectorhoofd
- Het beleids- en werkkader voor 2018-2020
- De frauderisicoanalyse
- De zelfevaluatie van de raad

Als uitvloeisel van de bijeenkomst van 1 februari is in 2017 gestart met het opiniërend bespreken van enkele voor de raad relevante onderwerpen. De directeur stelde hiervoor de stukken op. In de septembervergadering is gesproken over het medewerkerstevredenheidsonderzoek en in de oktobervergadering over diversiteit in raad en bestuur.

In de maartvergadering verzorgde de teamleider Monumentenwacht een presentatie.

De voorzitter en/of de vicevoorzitter van de raad namen deel aan het Bestuurlijk Overleg van de directeur met de gedeputeerde voor cultuur. Dit overleg is twee keer gehouden, op 29 mei en 30 oktober. Er zijn vooral beleidsmatige zaken besproken, waaronder het provinciaal cultuurbeleid en in algemene zin de ontwikkeling in beleid en werk van de SCEZ. Verder is gesproken over de maatschappelijke opgaven van de Provincie en de (financiële) consequenties van de nieuwe cao.

De voorzitter en de vicevoorzitter van de raad hebben op 10 april een jaargesprek met de directeur gehouden. Op basis hiervan heeft de raad vastgesteld zeer tevreden te zijn over diens functioneren en over de wijze waarop hij de raad informeert.

Leden van de raad waren aanwezig bij diverse activiteiten van de SCEZ.

Samenvattend heeft de raad aan veel zaken aandacht besteed.

De raad constateert dat, evenals in voorgaande jaren het financiële resultaat over 2017 gunstiger is uitgevallen dan begroot. Dit heeft een positief effect op het begrote verloop van de algemene reserve. De als gevolg van de bezuinigingen op de basissubsidie begrote tekorten voor de komende jaren zijn overzienbaar, behoudens onvoorziene ontwikkelingen zoals de financiële effecten van de nieuwe cao. Vanaf 2021 wordt weer een (ruim) positief exploitatieresultaat voorzien.

De raad constateert tot slot dat er door directeur, medewerkers en vrijwilligers met inzet en passie invulling is gegeven aan het prestatieaanbod voor 2017 en dat daarmee een belangrijke bijdrage is geleverd aan het beschermen, benutten en beleven van het cultureel erfgoed in Zeeland. De organisatie houdt een open oog voor ontwikkelingen in de samenleving, onderkent daarbij zowel de risico's als de kansen en is op haar taak berekend.

Jaarrekening

BALANS PER 31 DECEMBER 2017 NA RESULTAATBESTEMMING

ACTIVA

OMSCHRIJVING	31 december 2017		31 december 2016	
<u>1. VASTE ACTIVA</u>				
Immateriële vaste activa	14.143		20.360	
Materiële vaste activa	269.459		278.770	
		283.604		299.130
<u>2. VOORRADEN</u>				
Voorraad verkoopartikelen	10.002		10.245	
		10.002		10.245
<u>3. VORDERINGEN OP KORTE TERMIJN</u>				
Debiteuren	64.413		79.521	
Overige vorderingen en overlopende activa	35.923		39.410	
		100.336		118.931
<u>4. LIQUIDE MIDDELEN</u>				
Kas	396		368	
Bank	674.961		1.024.948	
		675.357		1.025.316
		1.069.299		1.453.622

PASSIVA

OMSCHRIJVING		31 december 2017		31 december 2016
<u>5. EIGEN VERMOGEN</u>				
Algemene reserve	547.614		493.593	
		547.614		493.593
<u>6. VOORZIENINGEN</u>	39.433		27.120	
		39.433		27.120
<u>7. ONDERHANDEN PROJECTEN</u>	6.371		21.841	
		6.371		21.841
<u>8. SCHULDEN OP KORTE TERMIJN</u>				
Crediteuren	41.460		55.493	
Belastingen en premies sociale verzekering	195.587		223.872	
Overige schulden en overlopende passiva	238.834		631.702	
		475.881		911.067
		1.069.299		1.453.622

STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2017

	Rekening 2017	Begroting 2017	Rekening 2016
Baten			
Subsidies en bijdragen	2.151.666	2.167.586	2.130.382
Baten onderhanden projecten	93.791		131.211
Overige baten	518.283	459.436	449.882
Som der baten	2.763.740	2.627.022	2.711.475
Lasten			
Personeelskosten	1.932.869	1.949.075	1.885.962
Huisvestingskosten	465.750	474.906	462.335
Algemene- en bureaunkosten	131.165	137.251	98.366
Bestuurs- en organisatiekosten	23.190	31.897	21.187
Autokosten	17.663	18.150	18.639
Afschrijvingskosten	47.838	49.203	66.079
Activiteitenkosten	14.944	18.000	25.134
Specifieke kosten	12.221	19.000	6.753
Lasten onderhanden projecten	63.123		135.531
Overige kosten	997	1.000	766
Som der lasten	2.709.762	2.698.482	2.720.752
Exploitatieresultaat	53.978	-71.460	-9.277
Financiële baten en lasten	43	1.200	859
Exploitatieresultaat uit gewone bedrijfsuitoefening	54.021	-70.260	-8.418

Resultaatbestemming

Het resultaat is als volgt verdeeld:

Toevoeging algemene reserve	54.021
	54.021

KASSTROOMOVERZICHT

	2017	2016
Resultaat	54.021	-8.418
Aanpassing voor		
Afschrijving op vaste activa	47.838	57.136
Mutaties voorzieningen	<u>12.313</u>	<u>-2.388</u>
	60.151	54.748
Veranderingen in werkkapitaal		
Vorraden	243	530
Vorderingen	18.595	45.244
Onderhanden projecten	-15.470	21.841
Kortlopende schulden	<u>-435.186</u>	<u>512.339</u>
	-431.818	579.954
Kasstroom uit operationele activiteiten	-317.646	626.284
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investerings in vaste activa	-32.312	- 7.957
Netto kasstroom	<u>-349.959</u>	<u>618.327</u>
Mutatie geldmiddelen		
Geldmiddelen per 1 januari	1.025.316	406.989
Mutatie geldmiddelen	<u>-349.959</u>	<u>618.327</u>
Geldmiddelen per 31 december	675.357	1.025.316

ALGEMENE TOELICHTING

ALGEMENE GRONDSLAGEN VOOR DE OPSTELLING VAN DE JAARREKENING

De jaarrekening is opgesteld volgens de bepalingen van de Richtlijn voor de jaarverslaggeving 640 Organisaties zonder winstoogmerk.

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het betreffende balanshoofd anders wordt vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen, die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden. Alle bedragen zijn vermeld in euro's.

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

(Im)materiële vaste activa

De (im)materiële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele restwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming.

Vorraden

De voorraad materialen wordt gewaardeerd tegen 90% van de verkrijgingsprijs (in verband met breukcorrectie). De voorraad boeken wordt gewaardeerd tegen 100% van de verkrijgingsprijs.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Liquide middelen

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de stichting.

Onderhanden projecten

Projectopbrengsten en projectkosten uit hoofde van de onderhanden projecten worden als opbrengsten en kosten verwerkt in de staat van baten en lasten op basis van de verrichte prestaties op balansdatum. Onderhanden projecten waarvan het saldo een debetstand vertoont, worden gepresenteerd onder de vlottende activa. Onderhanden projecten waarvan het saldo een creditstand vertoont, worden gepresenteerd onder de vlottende schulden.

Kortlopende schulden

Schulden en overlopende passiva worden opgenomen tegen nominale waarde.

Voorzieningen

De voorziening jubileumuitkeringen wordt gewaardeerd tegen de contante waarde van de toekomstige vergoedingen in het kader van jubileum, waarbij rekening wordt gehouden met het verwachte toekomstige verloop van werknemers en verwachte loonstijgingen.

De voorziening langdurig zieken is opgenomen voor toekomstige loonkosten van medewerkers die ultimo het verslagjaar langdurig ziek zijn en waarvan geen uitzicht is op spoedig herstel. De doorbetalingsverplichting is 100% in het eerste jaar en 70% in het tweede jaar.

GRONDSLAGEN VOOR DE BEPALING VAN HET RESULTAAT

Opbrengsten

Opbrengsten van diensten worden opgenomen naar rato van de mate waarin de diensten zijn verricht.

Subsidies

Subsidies worden ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht in het jaar ten laste waarvan de gesubsidieerde uitgaven komen/waarin de opbrengsten zijn gederfd/waarin het exploitatietekort zich heeft voorgedaan.

Overige bedrijfskosten

De kosten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben.

Financiële baten en lasten

De financiële baten en lasten worden aan het verslagjaar toegerekend op basis van werkelijke ontvangsten en uitgaven, rekening houdend met transitoria.

Pensioenen

De voor het personeel geldende pensioenregelingen worden gefinancierd door afdrachten aan de pensioenuitvoerder. De verschuldigde premie wordt als last in de staat van baten en lasten verantwoord.

Als de reeds betaalde premiebedragen de verschuldigde premie overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als overlopend actief voor zover sprake zal zijn van terugbetaling door het fonds of van verrekening met in de toekomst verschuldigde premies. Indien er, naast de verplichting voor periodieke pensioenpremies, een verplichting bestaat voor per balansdatum opgebouwde pensioenrechten (backserviceverplichtingen), wordt de verplichting in de balans opgenomen tegen de contante waarde. Ultimo 2017 (en 2016) waren er voor de stichting geen pensioenvorderingen en geen verplichtingen naast de betaling van de jaarlijks aan de pensioenuitvoerder verschuldigde premie.

De dekkingsgraad bij het pensioenfonds (ABP) bedroeg ultimo 2017 104,4%.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen.

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2017

1A. IMMATERIËLE VASTE ACTIVA

De volgende categorieën worden onderscheiden.

<u>Categorie</u>	<u>Afschrijvingstermijn</u>
Software	5 jaar

Software (5 jaar)

	<u>31 december</u> <u>2017</u>	<u>31 december</u> <u>2016</u>
Aanschafwaarde per 1 januari	31.083	27.233
Cumulatieve afschrijvingen	<u>-10.723</u>	<u>-4.827</u>
Boekwaarde per 1 januari	<u>20.360</u>	<u>22.406</u>
Investeringen boekjaar	-	3.850
Afschrijving boekjaar	<u>-6.217</u>	<u>-5.896</u>
Saldo	<u>-6.217</u>	<u>-2.046</u>
Aanschafwaarde per 31 december	31.083	31.083
Cumulatieve afschrijvingen	<u>-16.940</u>	<u>-10.723</u>
Boekwaarde per 31 december	<u>14.143</u>	<u>20.360</u>
Totaal immateriële vaste activa	<u>14.143</u>	<u>20.360</u>

1B. MATERIËLE VASTE ACTIVA

De volgende categorieën worden onderscheiden.

<u>Categorie</u>	<u>Afschrijvingstermijn</u>
Hardware	3 jaar
Overige inventaris	5 jaar
Voertuigen	8 jaar
Meubilair	10 jaar
Overige inventaris	20 jaar

Hardware (3 jaar)

Aanschafwaarde per 1 januari	111.245	108.207
Cumulatieve afschrijvingen	<u>-109.241</u>	<u>-105.104</u>
Boekwaarde per 1 januari	<u>2.004</u>	<u>3.103</u>
Investerings boekjaar	568	3.038
Afschrijving boekjaar / correcties	<u>-1.530</u>	<u>-4.137</u>
Saldo	<u>-961</u>	<u>-1.099</u>
Aanschafwaarde per 31 december	111.813	111.245
Cumulatieve afschrijvingen	<u>-110.771</u>	<u>-109.241</u>
Boekwaarde per 31 december	<u>1.043</u>	<u>2.004</u>

Overige inventaris (5 jaar)

Aanschafwaarde per 1 januari	104.117	97.058
Cumulatieve afschrijvingen	<u>-92.910</u>	<u>-76.784</u>
Boekwaarde per 1 januari	<u>11.207</u>	<u>20.274</u>
Investerings boekjaar	3.115	7.059
Afschrijving boekjaar / correcties	<u>-4.057</u>	<u>-16.126</u>
Saldo	<u>-941</u>	<u>-9.067</u>
Aanschafwaarde per 31 december	107.232	104.117
Cumulatieve afschrijvingen	<u>-96.967</u>	<u>-92.910</u>
Boekwaarde per 31 december	<u>10.266</u>	<u>11.207</u>

Voertuigen (8 jaar)

Aanschafwaarde per 1 januari	150.951	150.951
Cumulatieve afschrijvingen	<u>-88.972</u>	<u>-70.103</u>
Boekwaarde per 1 januari	<u>61.979</u>	<u>80.848</u>
Investerings boekjaar	-	-
Afschrijving boekjaar / correcties	<u>-14.523</u>	<u>-18.869</u>
Saldo	<u>-14.523</u>	<u>-18.869</u>
Aanschafwaarde per 31 december	150.951	150.951
Cumulatieve afschrijvingen	<u>-103.495</u>	<u>-88.972</u>
Boekwaarde per 31 december	<u>47.456</u>	<u>61.979</u>

Meubilair (10 jaar)

Aanschafwaarde per 1 januari	93.441	91.555
Cumulatieve afschrijvingen	<u>-54.465</u>	<u>-45.313</u>
Boekwaarde per 1 januari	<u>38.976</u>	<u>46.242</u>
Investeringen boekjaar	7.379	1.886
Afschrijving boekjaar / correcties	<u>-8.790</u>	<u>-9.152</u>
Saldo	<u>-1.411</u>	<u>-7.266</u>
Aanschafwaarde per 31 december	100.820	93.441
Cumulatieve afschrijvingen	<u>-63.255</u>	<u>-54.465</u>
Boekwaarde per 31 december	<u>37.565</u>	<u>38.976</u>

Overige inventaris (20 jaar)

Aanschafwaarde per 1 januari	242.713	241.646
Cumulatieve afschrijvingen	<u>-78.109</u>	<u>-66.210</u>
Boekwaarde per 1 januari	<u>164.604</u>	<u>175.436</u>
Investeringen boekjaar	21.250	1.067
Afschrijving boekjaar / correcties	<u>-12.722</u>	<u>-11.899</u>
Saldo	<u>8.528</u>	<u>-10.832</u>
Aanschafwaarde per 31 december	263.963	242.713
Cumulatieve afschrijvingen	<u>-90.831</u>	<u>-78.109</u>
Boekwaarde per 31 december	<u>173.132</u>	<u>164.604</u>

Totaal materiële vaste activa	<u>269.459</u>	<u>278.770</u>
--------------------------------------	-----------------------	-----------------------

2. VOORRADEN

Voorraad materialen

De voorraad materialen ten behoeve van inspecties is opgenomen tegen 90% van de inkoopprijs. Tevens is vanaf 2009 een voorraad boeken aangelegd. Deze zijn bedoeld voor de verkoop en (in meer beperkte mate) representatiedoeleinden.

De specificatie is als volgt:

	<u>31 december</u> <u>2017</u>	<u>31 december</u> <u>2016</u>
Materialen Monumentenwacht	8.760	8.996
Boeken	<u>1.242</u>	<u>1.249</u>
	<u>10.002</u>	<u>10.245</u>

3. VORDERINGEN OP KORTE TERMIJN

Debiteuren

Deze post betreft de per balansdatum uitstaande vorderingen. Een voorziening voor oninbaarheid wordt niet noodzakelijk geacht.

Overige vorderingen en overlopende activa

	<u>31 december</u> <u>2017</u>	<u>31 december</u> <u>2016</u>
Vooruitbetaalde bedragen	17.958	13.868
Nog te ontvangen bedragen	15.123 *	24.683
Rente	43	859
Overige vorderingen	<u>2.799</u>	<u>-</u>
	<u>35.923</u>	<u>39.410</u>

* In dit bedrag zijn de volgende subsidievorderingen op de Provincie Zeeland begrepen:

- subsidie 2017 project Zeeuwse Ankers € 10.223,-
- subsidie project inventarisatie cultuurhistorische waardevolle boerderijen € 4.853,75

Alle hierboven vermelde vorderingen hebben een resterende looptijd < 1 jaar.

4. LIQUIDE MIDDELEN

	31 december 2017	31 december 2016
Rabobank 3350.88.600	38.593	31.938
Rabobank 3150.875.250	636.368	993.010
Kas	396	368
	<u>675.357</u>	<u>1.025.316</u>

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de stichting. Tijdelijk overtollige liquide middelen worden weggezet op een bedrijfsspaarrekening.

5. EIGEN VERMOGEN

ALGEMENE RESERVE

	31 december 2017	31 december 2016
Stand per 1 januari	493.593	469.763
Toevoeging boekjaar	<u>54.021</u>	<u>32.248</u>
	547.614	502.011
Onttrekking boekjaar	<u>-</u>	<u>8.418</u>
Stand per 31 december	<u>547.614</u>	<u>493.593</u>

6. VOORZIENINGEN

Voorziening jubilea

	31 december 2017	31 december 2016
Stand 1 januari	27.120	29.508
Toevoeging boekjaar	<u>4.521</u>	<u>490</u>
	31.641	29.998
Onttrekking boekjaar	<u>3.723</u>	<u>2.878</u>
Stand per 31 december	<u>27.918</u>	<u>27.120</u>

Voorziening langdurig zieken

	31 december 2017	31 december 2016
Stand 1 januari	-	-
Toevoeging boekjaar	11.514	-
	11.514	-
Onttrekking boekjaar	-	-
Stand per 31 december	11.514	-

7. ONDERHANDEN PROJECTEN

Project	Saldo 1-1-2017	Lasten	Baten	Resultaat	Saldo 31-12-2017
Project Zeeuwse Ankers	-	29.653	40.903	11.250	-
Inventarisatie cultuurhistorisch waardevolle boerderijen	-	-	19.418	19.418	-
Platform Maritiem Erfgoed Zeeland 2015	3.318	3.318	-	-	-
Platform Maritiem Erfgoed Zeeland 2016	2.357	2.357	-	-	-
Platform Maritiem Erfgoed Zeeland 2017	-	2.171	6.000		3.829
Investing the Dead in Early Medieval Domburg	2.541	-	-	-	2.541
Ankerplaatsen	13.625	25.625	12.000	-	-
Totaal generaal	21.841	63.123	78.321	30.668	6.371

8. SCHULDEN OP KORTE TERMIJN

	31 december 2017	31 december 2016
Schulden aan leveranciers en handelskredieten		
Crediteuren	41.460	55.493

Belastingen en premies sociale verzekeringen

Loonheffing	91.464	82.004
Pensioenen	20.224	17.289
Te betalen omzetbelasting	<u>83.899</u>	<u>124.579</u>
	<u>195.587</u>	<u>223.872</u>

Overige schulden en overlopende passiva

Vooruitontvangen bedragen	5.521	16.382
Vakantiedagen	66.854	72.320
Accountantskosten	6.500	6.500
Overige nog te betalen kosten	<u>159.959</u>	<u>536.500</u>
	<u>238.834</u>	<u>631.702</u>

Alle hierboven vermelde schulden hebben een resterende looptijd < 1 jaar. De afname in de overige nog te betalen kosten is veroorzaakt door het in 2016 uitblijven van een (correcte) factuur voor de huur van Het Schuitvlot. Deze is in 2017 wel tijdig ontvangen.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Tussen de SCEZ en leveranciers zijn overeenkomsten afgesloten. Onderstaand een opgave van de verplichtingen inzake:

Omschrijving	Verplichting	Resterende looptijd
Service-overeenkomst VOIP-centrale	225,-	2 maanden
Huur kopieerapparatuur	735,-	7 maanden

De huurverplichting voor 2018 van gebouw Het Schuitvlot bedraagt € 400.216,-. De resterende looptijd van de huurovereenkomst is 1 jaar.

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2017

Omschrijving van de baten	Rekening 2017	Begroting 2017	Rekening 2016
<u>B A T E N</u>			
<u>Subsidies en bijdragen</u>			
Integrale kostensubsidie	2.149.666	2.149.666	2.128.382
Incidentele subsidies	2.000	17.920	2.000
Subtotaal overige subsidies	2.000		2.000
Totaal subsidies en bijdragen	2.151.666	2.167.586	2.130.382
<u>Baten onderhanden projecten</u>	93.791		131.211
<u>Overige baten</u>			
Abonnementen monumentenwacht	24.253	25.000	25.910
Inspecties monumenten	289.806	288.000	268.236
Archeologische dienstverlening	10.829	22.300	3.159
Detachering	70.090	66.447	68.227
Bijdragen donateurs	11.290	10.000	20.505
Overige inkomsten	112.015	46.500	63.845
Resultaten projecten		-	-
Totaal overige baten	518.283	459.436	449.882
Som der baten	2.763.740	2.627.022	2.711.475

Omschrijving van de lasten	Rekening 2017	Begroting 2017	Rekening 2016
<u>L A S T E N</u>			
<u>Personeelskosten</u>			
Loonkosten personeel	1.690.717	1.736.870	1.633.419
Inleen derden	139.859	115.029	147.875
Gesubsidieerde arbeidsplaatsen	8.085	8.213	7.962
Gericht belonen	5.356	13.027	13.226
Kosten vakantiedagen	-5.466	-	13.887
Dienstkleding	3.066	3.247	3.034
Reis- en verblijfkosten personeel	28.643	24.745	23.099
Vorming en opleiding personeel	14.097	26.053	15.951
Werving en selectie	5.588	-	6.552
Arbokosten	5.451	6.480	8.106
Kantinekosten	5.325	5.306	5.203
Decentrale arbeidsvoorwaarden	611	2.000	853
Mutatie voorz. Jubilea	2.102	-1.175	-2.388
Mutatie voorz. Langdurig zieken	11.514		
Overige personeelskosten	17.921	9.280	9.182
Totaal personeelskosten	1.932.869	1.949.075	1.885.962
<u>Huisvestingskosten</u>			
Huur Het Schuitvlot	396.253	396.253	392.330
Onderhoudskosten gebouwen	-	2.576	-
Schoonmaakkosten	27.477	27.969	26.508
Energiekosten	24.751	31.411	26.628
Ov. heffingen & belastingen	6.693	6.325	6.235
Overige huisvestingskosten	10.577	10.372	10.635
Totaal huisvestingskosten	465.750	474.906	462.335
<u>Algemene- en bureaunkosten</u>			
Druk- en kopieerkosten	5.883	3.560	5.452
Kantoorbenodigheden	2.247	4.500	2.556
Portokosten	5.076	5.000	5.063
Telefoonkosten	8.059	10.074	9.061
Nieuwsbrief	18.085	16.530	15.923
Website	662	3.100	802
Communicatiekosten	3.337	8.000	1.625
Mediatheek	2.753	3.000	3.537
Aanschaf kleine inventaris	1.514	2.000	952
Kosten licenties/onderhoud software	12.650	8.979	11.275
Vubis mediatheek licentie	4.843	4.700	4.528

Omschrijving van de lasten	Rekening 2017	Begroting 2017	Rekening 2016
Financiële administratie	14.910	14.857	14.652
Salarisadministratie	4.938	4.988	4.853
Juridische ondersteuning	4.217	2.000	2.527
Automatisering en ICT ondersteuning	35.338	39.200	8.418
Accountantskosten	6.654	6.763	7.145
Totaal algemene- en bureaunkosten	131.165	137.251	98.366
<u>Bestuurs- en organisatiekosten</u>			
Kosten Raad van Toezicht	5.239	7.077	3.963
Representatiekosten	989	2.000	1.267
Lidmaatschappen	8.121	13.180	6.852
Verzekering	8.842	9.640	9.105
Totaal bestuurs- en organisatiekosten	23.190	31.897	21.187
<u>Autokosten</u>			
Brandstof vervoersmiddelen	5.724	6.500	6.375
Onderhoud vervoersmiddelen	4.272	4.000	4.336
Verzekering vervoersmiddel	4.618	1.850	4.851
Belasting vervoersmiddelen	3.050	2.800	3.077
Totaal autokosten	17.663	18.150	18.639
<u>Afschrijvingskosten</u>			
Afschrijving hardware 3 jr	1.530	2.007	4.137
Afschrijving overige inv 5 jr	10.273	11.789	22.022
Afschrijving voertuigen 8 jr	14.523	14.553	18.869
Afschrijving meubilair 10 jr	8.790	8.928	9.152
Afschrijving overige inv 20 jr	12.722	11.926	11.899
Totaal afschrijvingskosten	47.838	49.203	66.079
<u>Activiteitenkosten</u>			
Activiteiten algemeen	12.944	18.000	23.134
Werkgroep Industrieel Erfgoed Zeeland	2.000		2.000
Totaal activiteitenkosten	14.944	18.000	25.134

Omschrijving van de lasten	Rekening 2017	Begroting 2017	Rekening 2016
<u>Specifieke kosten</u>			
Archeologisch depot	7.977	10.000	2.406
Exposities	-	500	
Materialen/gereeds. archeologie	384	1.500	376
Materialen/gereeds. Monumentenwacht	3.860	7.000	3.970
Totaal specifieke kosten	12.221	19.000	6.753
<u>Lasten onderhanden projecten</u>	63.123		135.531
<u>Overige kosten</u>			
Bankkosten	765	1.000	798
Diverse kosten/onvoorzien	232	-	-33
Totaal overige kosten	997	1.000	766
Som der lasten	2.709.762	2.698.482	2.720.752

Exploitatieresultaat	53.978	-71.460	-9.277
-----------------------------	---------------	----------------	---------------

Financiële baten en lasten	43	1.200	859
-----------------------------------	-----------	--------------	------------

Exploitatieresultaat uit gewone bedrijfsuitoefening	54.021	-70.260	-8.418
--	---------------	----------------	---------------

De totale verantwoorde salarislasten bedragen € 1.696.030,- en zijn als volgt opgebouwd:

- Loonkosten personeel	1.686.030,-
- Gericht belonen / BHV-vergoedingen / ambtjubilea	<u>10.044,-</u>
Totaal	1.696.074,-

Deze lasten zijn als volgt te specificeren:

- Brutoloon	1.340.681,-
- Sociale lasten	<u>172.125,-</u>
- Pensioenlasten	<u>183.268,-</u>
Totaal	1.696.074,-

Per 31-12-2017 waren er 32 personen in loondienst voor een totale betrekkingssomvang van 26,46 fte (per 31-12-2016: 25,63 fte). De SCEZ volgt het beloningsbeleid van de Provincie Zeeland (CAP).

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op Stichting Cultureel Erfgoed Zeeland. Het voor de SCEZ toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2017 € 181.000.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen, gewezen topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling.

bedragen x € 1	W.H.P. Scholten
Functiegegevens	directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2017	01/01 - 31/12
Deeltijdfactor in fte	1,0
Gewezen topfunctionaris?	Nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	102.482
Beloningen betaalbaar op termijn	16.245
<i>Subtotaal</i>	<i>118.727</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	181.000
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	N.v.t.
Totale bezoldiging	118.727
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Gegevens 2016	
Aanvang en einde functievervulling in 2016	01/01 - 31/12
Deeltijdfactor 2016 in fte	1,0
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	100.712
Beloningen betaalbaar op termijn	13.949
Totale bezoldiging 2016	114.661

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen

bedragen x € 1	G.W. van der Brugge	H.G.L. Verheuvcl	A.B. Stapelkamp	F. Petiet	G. van der Wal
Functiegegevens	Voorzitter	Lid	Lid	Lid	Lid
Aanvang en einde functieervulling in 2017	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12	01/01 – 22/12	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12
Bezoldiging					
Bezoldiging	2.527	1.237	1.300	0	0
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	27.150	18.100	17.604	18.100	18.100
-/- Onverschuldigd betaald bedrag					
Totale bezoldiging	2.527	1.237	1.300	0	0
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2016					
Aanvang en einde functieervulling in 2016	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	1.901	1.022	0	0	645
Beloningen betaalbaar op termijn					
Totale bezoldiging 2016	1.901	1.022	0	0	645

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich geen bijzondere gebeurtenissen voorgedaan.

VERSCHILLENANALYSE BEGROTING EN JAARREKENING 2017

Resultaat

Het exploitatieresultaat over 2017 bedraagt positief € 54.021,- ten opzichte van een negatief begrotingsresultaat van € 70.260,-. Het positieve verschil wordt in hoofdzaak veroorzaakt door hogere baten en lagere personeelskosten.

Verklaring per rubriek

BATEN

Saldo onderhanden projecten

Het voordelig saldo bedraagt € 30.668,- en vloeit voort uit een tweetal projecten, te weten Zeeuwse Ankers en de Inventarisatie van cultuurhistorisch waardevolle boerderijen. Dit positief resultaat wordt veroorzaakt door toerekening van alleen de materiële kosten. De hiermee gemoeide personele lasten zijn niet toegerekend en zijn verantwoord onder de personele lasten.

Overige baten

In totaliteit is er voor een bedrag van € 58.847,- meer gerealiseerd dan was begroot. Het verschil wordt in hoofdzaak veroorzaakt door de volgende posten:

Rekening	begroting	realisatie	verschil	toelichting
Archeologische dienstverlening	22.300	10.829	- 11.471	1
Overige inkomsten	46.500	112.015	65.515	2

Toelichting:

Ad 1

De realisatie bestaat uit dienstverlening aan de gemeente Terneuzen ("Leemten in Kennis") en werkzaamheden voor de Provincie Zeeland, ter vervanging van een zieke medewerker. Voorzien waren opbrengsten uit hoofde van kleinschalig veldwerk. Deze zijn niet gerealiseerd.

Ad 2

De hogere realisatie betreft een veelheid aan posten, waarvan de meesten vanwege opdrachten uitgevoerd voor derden. Dit betreft onder andere: het beoordelen van de onderhoudsstaat van Rijksmonumenten ten behoeve van de monitoring via Monument-online, het uitvoeren van een haalbaarheidsonderzoek naar de modernisering van Museum Hulst, het leveren van wetenschappelijke ondersteuning voor een interactieve presentatie van het castellum Aardenburg, het verrichten van onderzoek naar de museale collectie van de gemeente Vlissingen, het begeleiden van de sloopwerkzaamheden van het Mondragoncomplex te Zierikzee, het opstellen van een onderbouwing van de uitbreidingsplannen van het Ootperschelde Museum te Yerseke en het opstellen van diverse beschrijvingen ten behoeve van aanwijzing van gemeentelijke monumenten voor de gemeente Sluis. Daarnaast waren er in 2017 enkele incidentele baten.

LASTEN

Personeelskosten

In totaliteit een onderschrijding van € 16.206,- Het verschil wordt in hoofdzaak veroorzaakt door de volgende posten:

Rekening	begroting	realisatie	verschil	toelichting
Loonkosten	1.736.870	1.690.717	46.153	1
Inleen derden	115.029	139.859	-24.830	1
Kosten vakantiedagen	-	-5.466	5.466	2
Mutatie voorz. Langdurig zieken	-	11.514	-11.514	3
Vorming, training en opleiding	26.053	14.097	11.956	4
Werving en selectie	-	5.588	-5.588	5
Overige personeelskosten	9.280	17.921	-8.641	6

Toelichting:

Ad 1

De lagere loonkosten zijn veroorzaakt door een vacature die gedurende een periode van 5 maanden niet is vervuld. Daar staat tegenover dat door een cao-aanpassing per juli 2017 er meerkosten zijn ontstaan (eenmalig en structureel). De post inleen derden is hoger dan voorzien. Dit heeft in hoofdzaak twee oorzaken: in de loonkostenbegroting was voorzien dat een gedetacheerde medewerker per 1 september in dienst zou treden. Effectief is de detachering doorgezet tot en met het einde van het jaar. Vanaf mei is een medewerker gedetacheerd ter vervanging van een langdurig zieke medewerker. Deze (extra) kosten waren niet voorzien.

Ad 2

Eventuele mutaties in vakantierechten worden neutraal begroot. De realisatie ervan is, gelet op de keuzevrijheden van medewerkers binnen de cao, nauwelijks te beïnvloeden.

Ad 3

Voor een langdurig zieke medewerker, waarbij er geen uitzicht is op spoedig herstel is een voorziening getroffen voor de te verwachten loonkosten in 2018.

Ad 4

Bij de prognose, die in september 2017 is afgegeven, was al duidelijk dat dit budget niet geheel zou worden benut.

Ad 5

De realisatie betreft de werving en selectie van een sectorhoofd en een adviseur Monumentenwacht.

Ad 6

De meerkosten betreft verhuiskostenvergoeding van twee medewerkers. Hierin was niet voorzien.

Huisvestingskosten

De kosten van energie zijn lager uitgevallen. Tevens is het niet nodig geweest de post onderhoudskosten gebouwen aan te spreken.

Algemene- en bureaunkosten

De gerealiseerde kosten zijn iets lager dan was begroot. Dit komt met name doordat er een post onvoorzien was opgenomen voor Automatisering en ICT ondersteuning als gevolg van de uitbesteding van de ICT per 2017 naar de ZB | Planbureau en Bibliotheek van Zeeland. Deze post onvoorzien is nauwelijks aangesproken.

Bestuurs- en organisatiekosten

In de begroting is rekening gehouden met extra kosten als gevolg van de ontwikkeling van de Vereniging Provinciale Monumentenwachten Nederland. Deze zijn niet gemaakt.

Activiteitenkosten

Kosten van (geplande) activiteiten zijn lager uitgevallen dan was begroot.

Specifieke kosten

Het (beperkte) budget voor exposities is niet aangesproken. Tevens zijn de kosten voor materialen en gereedschappen voor zowel de Monumentenwacht als archeologie lager dan was voorzien.

Vastgesteld door de directie d.d. 18 mei 2018

directie,

De heer drs. W.H.P. Scholten,
directeur

Goedgekeurd door de Raad van Toezicht d.d. 24 mei 2018

de Raad van Toezicht,
De heer mr. drs. G.W. van der Brugge,
voorzitter

Mevrouw dr. F. Petiet

Mevrouw mr. drs. B. Hendrikse-Troost

De heer drs. M.J. van Dijke MPM QC

De heer drs. A. Schenk

De heer H.G.L. Verheuveel AA

Overige gegevens

OVERIGE GEGEVENS

Vaststelling en goedkeuring jaarstukken

De directie heeft de jaarstukken 2017 vastgesteld op 18 mei 2018 en aan de Raad van Toezicht ter goedkeuring voorgelegd voor de vergadering van 24 mei 2018.

Controleverklaring

De controleverklaring is hierna opgenomen.

Bijlagen

RESULTAAT PROJECTEN 2017

1. Zeeuwse Ankers 2017

<u>Kosten</u>	<u>begroting</u>	<u>realisatie</u>
Webredactie	32.608	32.608
Activiteiten	5.000	775
Projectmedewerker activiteiten	<u>22.983</u>	<u>28.886</u>
Totaal	60.591	62.269
<u>Baten</u>		
Provincie Zeeland (17001498)	40.903	40.903 *
Eigen bijdrage SCEZ (tekort)	<u>19.688</u>	<u>21.366</u>
Totaal baten	60.591	62.269

* Deze subsidie is inclusief een vordering ad. € 10.223,- verantwoord als nog te ontvangen bedrag.

2. Inventarisatie cultuurhistorisch waardevolle boerderijen 2017

<i>Subsidies</i>	<i>Bedrag</i>
Provincie Zeeland (17026040)	<u>19.417,75</u> *
Totaal inkomsten	19.417,75
Materiële kosten	<u>-</u>
Resultaat	19.417,75

* Deze subsidie is inclusief een vordering ad. € 4.853,75 verantwoord als nog te ontvangen bedrag. De kosten bestaan alleen uit personeelskosten. Omdat voor dit project ook deels uren zijn opgenomen in het prestatieaanbod, zijn deze verantwoord in de staat van baten en lasten onder de post loonkosten personeel. De totale personele kosten bedragen € 27.536,-

3. Platform Maritiem Erfgoed Zeeland 2017

<i>Subsidies</i>	<i>Bedrag</i>
Provincie Zeeland (17000910)	<u>6.000</u>
Totaal inkomsten	6.000
Uitvoeringskosten	<u>2.171</u>
Resultaat	3.829

VERANTWOORDING VERLEENDE SUBSIDIES PROVINCIE ZEELAND

Omschrijving	Beschikking	Verantwoording 2017	Vastgesteld	Brief	ASV / ASB	Rubriek
<i>Structurele subsidies:</i>						
Integrale kostensubsidie 2017	2.149.666	2.149.666	N	17001496	2013	A
<i>Incidentele subsidies:</i>						
Platform Maritiem Erfgoed Zeeland 2017	6.000	6.000	J	17000910	2013	B
Werkgroep Industrieel Erfgoed Zeeland 2017	2.000	2.000	N	17008318	2013	A
Zeeuwse Ankers 2017	40.903	40.903	J	17001498	2013	B
Inventarisatie cultuurhistorisch waardevolle boerderijen 2017	19.417,75	19.417,75	J	17026040	2013	B
Totaal subsidies 2017	2.217.987	2.217.987				

A. Deze subsidies zijn verantwoord onder "Subsidies en bijdragen". (Totaal € 2.151.666,-)

B. Deze subsidies zijn door SCEZ als project aangemerkt en als balanspost opgenomen.

Alle activiteiten van de genoemde incidentele subsidies zijn per ultimo 2017 beeindigd en verantwoord.

Begroting 2017 per prestatieveld (vastgesteld directeur en goedgekeurd RvT 20 oktober 2016)

Prestatieveld	Beschermen	Benutten	Beleven	Totaal	Betaalde dienstverlening	Begrotingsresultaat SCEZ
Subsidiabele kosten	1.659.688	502.421	414.846	2.576.955	121.524	2.698.479
Opbrengsten	295.768	238	18.114	314.120	164.436	478.556
Saldo	1.363.920	502.183	396.732	2.262.835	-42.912	2.219.923
Subsidie Provincie				2.149.666		2.149.666
Totaal	-1.363.920	-502.183	-396.732	-113.169	42.912	-70.257

Verantwoording integrale kostensubsidie 2017 per prestatieveld

Prestatieveld	Beschermen	Benutten	Beleven	Totaal	Betaalde dienstverlening	Begrotingsresultaat SCEZ
Subsidiabele kosten	1.643.051	497.653	461.235	2.601.939	107.826	2.709.765
Opbrengsten	288.246	9	68.535	356.789	257.331	614.120
Saldo	1.354.806	497.644	392.700	2.245.150	-149.505	2.095.645
Subsidie Provincie				2.149.666		2.149.666
Totaal	-1.354.806	-497.644	-392.700	-95.484	149.505	54.021